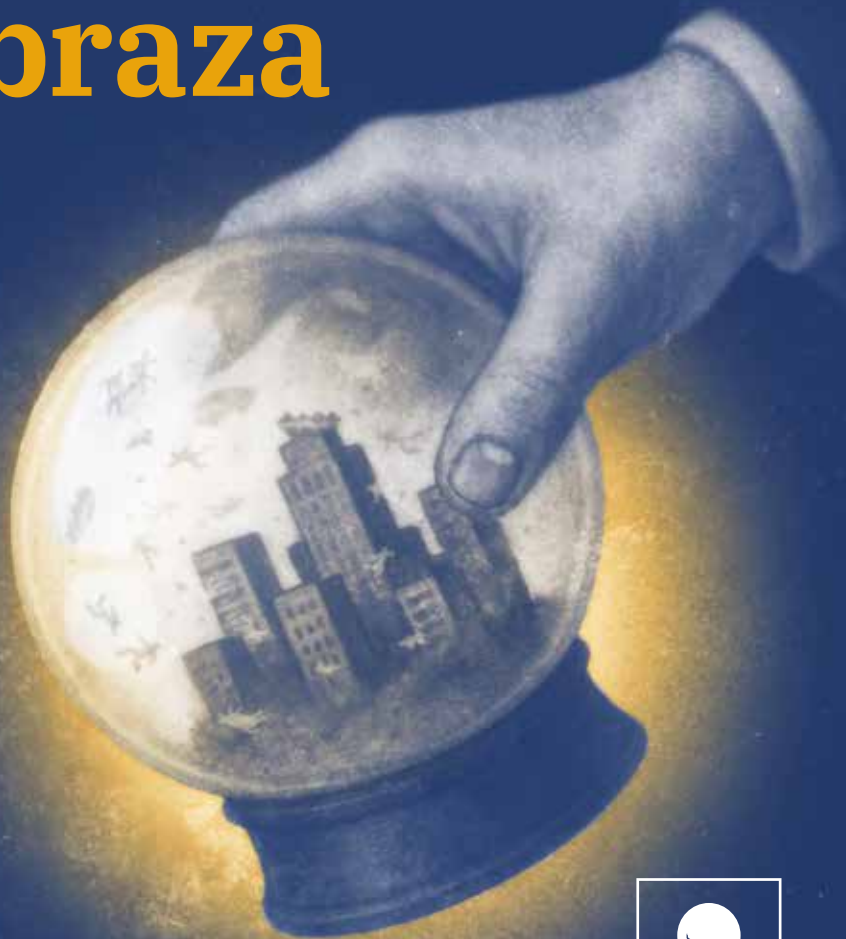

Avtorski projekt

V potu mojega obraza

4 Zasedba

Sebastijan Horvat

6 O domišljiji

Kako smo nehali skrbeti in
vzljubili prihodnost

Milan Ramšak Marković

12 Manj ali bolje?

Lana Krmelj

20 Arbeit Arbeit

Aljaž Zupančič

**32 Tabletko, ki jo bo
(pre)težko pogoltniti**

46 Pregled sezone 2025/2026

70 Kontakti

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica
Sezona 2025/26, uprizoritev 4
Premiera 19. februarja 2026 na velikem odru SNG Nova Gorica

Avtorski projekt

V potu mojega obraza

Krstna uprizoritev

Avtorja koncepta **Sebastijan Horvat**, **Milan Ramšak Marković**
Režiser **Sebastijan Horvat**
Dramaturg **Milan Ramšak Marković**
Scenograf **Igor Vasilijev**
Kostumografinja **Belinda Radulović**
Avtor glasbe **Drago Ivanuša**
Koreografinja in oblikovalka odrskega giba **Lada Petrovski Ternovšek**
Oblikovalec svetlobe **Aleksandar Čavlek**
Oblikovalec zvoka **Stojan Nemec**
Asistentka dramaturgije in režije **Lana Krmelj**

Vodja predstave **Kaja Trkman**, šepetalka **Brigita Gregorič**
Vodja tehničnih služb **Davorin Kodrič**, producent **Aleksander Blažica**, oblikovalci luči **Aneta Gregorič**, **Abiral Khadka**, **Nik Kranjc Gregorčič** in **Marko Vrkljan**, oblikovalci zvoka in videa **Vladimir Hmeljak**, **Katja Likar**, **Jure Mavrič** in **Stojan Nemec**, odrska mojstra **Damir Ipavec** in **Ambrož Jakopič**, odrski tehniki **Rok Cuznar**, **Jani Murovec**, **Dean Petrovič** in **Bogdan Repič**, odrski delavci **Miralem Hrnjica**, **Blaž Kovač** in **Jurij Modic**, oblikovalec scenske opreme **Gorazd Prinčič**, rekviziterka mojstrica **Katarina Modrijan**, rekviziter **Damijan Klanjšček**, frizerki in maskerki **Hermína Kokaš** in **Katarina Laharnar**, garderoberke **Barbara Hvala**, **Jana Jakopič** in **Mojca Makarovič**, scenska mizarja mojstra **Mark Mattiazzi** in **Marko Mladovan**, mojster krojač **Robert Žiković**, šivilja **Marinka Colja**, skrbnica fundusa **Tatjana Kolenc**

Predstava nima odmora.

Igrajo
Ana Facchini
Lara Fortuna
Peter Harl
Gorazd Jakomini
Jure Kopušar
Miha Nemec
Medea Novak
Helena Peršuh
Maja Poljanec
Jakob Šfiligoj
Urška Taufer
Žiga Udir
Blaž Valič
Andrej Zalesjak

Nastopajo tudi
Rok Cuznar, **Filip Čebašek / Jan Svenšek**,
Brigita Gregorič, **Miralem Hrnjica**,
Blaž Kovač, **Gorazd Prinčič**, **Kaja Trkman**

Sebastijan Horvat

O domišljiji

Kako smo nehali skrbeti
in vzljubili prihodnost

Medtem ko so odprta vsa vrata in ko že nekaj časa slišim bobnenje – zamolkel glas, dež nenadoma prileti iz zraka in pade na gole stene sonca.

Umetnost in z njo tudi gledališče nas lahko vzpodbujata, da si stvari, ki so okoli nas, predstavljamo tudi v drugačnih razmerjih – da lahko realnost mislimo tudi v drugačni scenografiji ali si predstavljamo načine bivanja in sobivanja z drugačnimi kostumi v drugačnih žanrih. David Graeber je prepričan: če smo sestavili ta svet mi, ga lahko mi tudi spremenimo, samo nehajmo se prepričevati, da je razvoj sveta, družbe, kapitalizma in tehnologije nekaj, čemur ne moremo ubežati. Mogoče bi bilo vznemirljivo uzreti svet okoli sebe kot nekaj, kar lahko spremenimo ne samo tako, da spremenimo sebe in svoje telo.

V osemdesetih je po kontrarevoluciji prostotržnih politik Reagana in Thatcherjeve skupaj z aerobiko in newagevskimi praksami »dela na sebi« triumfalno tudi umetniški val postmodernizma, ki je na prvi pogled nadaljeval z modernističnimi prijemi avantgardnih umetnostnih revolucij z začetka 20. stoletja. V resnici pa je na veliko kolaboriral z obstoječim ekonomskim sistemom potrošništva: edino, kar umetnost lahko naredi, je to, da pokaže drsečo verigo označevalcev, ki se obupno skušajo pripeti na označence, pa jim to vedno znova spodleti; zato se »dajmo fascinirati« z igro označevalcev, ki se igrajo med sabo in jih umetniki postavljajo v nemogoče, presenetljive formalno serialne kombinacije. Domišljija se je reducirala na ples artistskih tehnološko virtuosnih znakov in podob vizualnega, ki operirajo z našo čutnostjo predvsem na polju ustvarjanja atmosfer, ki jih lahko beremo ali pa tudi ne, vedno pa je razvezana od vpliva na resnični svet. Grafit »oblast domišljiji«, ki je nastal med študentsko revolucijo '68 na Sorbonni, in

slogan »bodimo realni, zahtevajmo nemogoče« namigujeta na drugačno domišljijo, ki ni prosto lebdeča, ampak je z različnimi vrvicami povezana s stvarnostjo okoli sebe in zahteva njeno spremembo. Tako kot je avantgardistična umetnost iskala svoje ozadje v večinoma komunistični ideologiji in vstopala v utopistične koncepte, tako se »nova« umetnost (zaenkrat predvsem vizualna) danes pripenja na akcelerationizem, ki se legitimira skozi koncepte tehnologije in predvsem umetne inteligence v smer singularnosti.

Akcelerationizem ni nič drugega kot še ena ideologija, ki se vzpostavlja hkrati na političnem in umetniškem terenu kot neizbežna prihodnost sveta, ki se ji pač nikakor ni moč izogniti, zato je edino, kar lahko naredimo, da sedemo na ta vlak in opisujemo stanje stvari. Benjaminovska teza, da je prava revolucija, da izstopimo z vlaka, se s tega zornega kota kaže kot popolnoma utopična in ne-umna, ker na stvari nimamo več vpliva in ker se je tehnologija že osamosvojila: »strgala se je s ketne« in ljudje smo za kapitalizem, ki je v teoriji akcelerationizma isto kot umetna inteligenca, celo popolnoma odvečni. Politika akcelerationizma se zato trdno navezuje na ekonomske koncepte »realnega« sveta in v svoji intenci skuša izbrisati notranjo sistemsko dihotomijo med demokratično naravo oblasti (parlamentarna demokracija, ločitev zakonodajne in izvršilne oblasti, nevladne organizacije, socialna država, sindikati, delo za nedoločen čas, javni servisi itd.) in menedžerskim vodenjem podjetij (subordinacijsko sprejemanje odločitev brez nobenega demokratičnega odločanja) ter problem rešiti na način korporativne države (korporacije bodo države, ki bodo podeljevale državljanstvo glede na zaposlitev). Ukiniti je torej treba vse cikle, ki nam stojijo na poti, da tehnološkemu razvoju omogočimo prosto pot – po navadi se to razume kot odstranitev vseh levičarskih pridobitev zadnjega stoletja, ki zaustavljajo napredek in hitrost tehnološko ekonomskega razvoja. Občutek, da smo pri tem nemočni oziroma da se sprejemajo odločitve drugje, se še stopnjuje z enormno rastjo birokracije, ki jo v zadnjih letih čutimo prav na vseh področjih, tudi na šolah, univerzah in umetniških institucijah. Ne gre za to, da bi sledili dobrim praksam terena, ampak da življenje in prakso dela stisnemo ter omejimo v zakone, ki jim moramo potem slediti pod grožnjo kazni.

Birokracija in kapital se nam vedno bolj kažeta kot »osmi potnik« (Primož Krašovec v *Tujost kapitala*), ki nam nenehno diha za ovratnik, kot imanentna tujost, ki se nam prilepi bolj v kosti kakor na dušo. Ta tujost (saj tehnologije ne čutimo kot pomočnika, ki nam lajša obremenitev in delo) je kot kalcinacija v kosteh, ki nam bolj povzroča apatijo in okorelost, predvsem pa nam ubija bit človečnosti. Po Davidu Graeberju naša domišljija vedno bolj postaja »transcendentalna« (leposlovje in filmi »tripajo« na škrate, bajeslovna bitja in superjunake) in vse manj »imanentna« (vse manj je vpeta »v akcijske projekte /.../, ki hočejo imeti resnične učinke na materialni svet«). Birokracija je torej orožje, ki skuša disciplinirati polji šolstva in umetnosti, ki bi morali najbolj usposobiti človeka v smeri užitka, radosti in kreativnosti, ne pa ga usmerjati, da postane zgolj funkcionalen člen sistema, ki proizvaja dobiček in prosti kapital (cenzura v umetnosti danes je samo finančna in maksima učenja je le kopičenje podatkov v smeri individualnega »znanjskega« kapitala, ki ga lahko pridobi učenec oziroma študent, da bo bolj konkurenčen na trgu).

V šolskem sistemu ne sme biti edini cilj proizvajati subjekte, ki bodo zapolnili manjkajoča mesta, ko se odprejo ob upokojitvi starejših, v gledališču pa projekte, ki bodo pripeljali čim več gledalcev ali strokovno javnih afirmacij. Kaj pa, če naj šola »proizvaja« subjekte, ki si bodo šele izmislili načine dela in institucije, ki jih bodo zasedli, ter umetnost, ki bo tako čudna, da je ne bo mogoče simbolizirati v smislu predhodnih pričakovanj?

Naš svet ni nastal in se ni razvijal po točno določenih vzorcih, ki so že od samega začetka civilizacije težili k modernosti, ampak je rezultat dostikrat nasprotujočih si teženj, potreb, korakov ljudi, ki so živeli svet, ki je izhajal iz njihove domišljije. Zato umetnosti ne smemo prepustiti tujosti neobhodnega – moramo se prepustiti domišljiji, misliti ta svet v svojem nasprotju ter iskati razpoke z ustvarjalnostjo in željo po kratkih generalkah za možnost drugega sveta. Potegnimo iz žepa škarje, da izrežemo luknje v kožo te realnosti. Temu bi včasih rekli revolucija.

*medtem ko razpravljamo, kako se je vse začelo
medtem ko razmišljamo o tem, kaj še pride
o tem, kakšno je bilo življenje
o civilizaciji, praznih stenah in zgodovini, ki šele nastaja
o zlobni svobodi
o kritiki, ki ima tudi nezaželene posledice
ali bi raje lovili ribe ali nabirali želod
v šumu utripa srce stroja
ležim, ne spim, niti se ne potopim
si vsako leto izberem novo stran neba
slišim
tihi orkan
samoto avgusta
pet smrti
odmrznitev
eine kleine nachtmusik 4*

Miha Nemec, Gorazd Jakomini, Jure Kopušar, Sebastijan Horvat,
Jakob Šfiligoj, Žiga Udir, Peter Harl, Helena Peršuh

Milan Ramšak Marković
Manj ali bolje ?

»Delo (ni)je ustvarilo človeka.«
Friedrich Engels, mogoče

Od samih začetkov človeške civilizacije nas spremlja ambivalenten odnos do dela. Ne toliko samo delo, temveč sposobnost, da delo *vedno znova reorganiziramo*, je zagotovo ena od lastnosti, ki nas loči od sveta živali. Ko pa se vprašamo, zakaj to počnemo – odkod ta potreba po reorganizaciji dela –, nastanejo prvi problemi. Ali je tehnologija nekaj, kar nam omogoča, da delamo lažje ali učinkoviteje oziroma *manj* ali *bolje*? To vprašanje se nam zdi nepomembno, razlika pa banalna le, če predpostavljamo fiksno produktivnost – kajti v tem primeru zares velja, da če smo našli lažji način, da za isti ali krajši čas opravimo isto delo, mora biti ta tudi učinkovitejši. Lahko je razumeti potrebo prvih ljudi po uporabi primitivnih orodij (ali orožja), ki so jim omogočala, da povečajo svojo objektivno moč in druge fizične lastnosti, saj je vsaka minimalna prednost v odnosu do okolja pomenila večjo možnost za preživetje. Toda še vedno dominanten pogled na zgodovino vidi razvoj teh novih »prednosti« in z njimi povezan družbeni razvoj kot linearno progresijo (evolucijo) sistema, ki jo nenehne tehnološke revolucije spremljajo, definirajo, pomagajo (ali povzročajo) že od tiste prve, ki se je začela okoli leta 10.000 pr. n. št. v Mezopotamiji. Z drugimi besedami, ta pogled vidi pot od začetkov poljedelske do visoko tehnološke civilizacije današnjega časa kot zgodovinsko determinirano, logično in *nujno*.

Z obeh strani zidu

Obe veliki ideologiji dvajsetega stoletja sta slavili tehnološki razvoj in moralizirali delo, seveda vsaka na svoj način. Kapitalizem (s fašizmom kot modelom za reševanje kriz, ki jih ni mogoče rešiti brez nasilja) je bil že od samih začetkov neposredno odvisen od tehnoloških revolucij, ki so družbam s tako organiziranim gospodarstvom hkrati zagotavljale izjemno vojaško in ekonomsko prednost ter obenem ustvarjale nove krize, ki jih je bilo mogoče reševati le začasno. Od začetkov uvajanja suženjskega dela na plantažah in vzporedno z industrijsko revolucijo v Evropi – namesto žita, začimb in mineralov – sam človek postane pomemben proizvodni vir, vendar ogromne spremembe, ki so se kazale na obzorju, niso bile sprejete brez odpora. Da bi odtujeno delo postalo sprejeto, je bilo treba odpraviti skupna dobra, uničiti oblike kolektivne solidarnosti, značilne za evropsko fevdalno vas, ter disciplinirati družbo. To je privedlo do velikega števila uporov med 16. in 18. stoletjem, posredno pa tudi do enega najmanj raziskanih evropskih genocidov – pokola žensk in drugih neproduktivnih delov prebivalstva v okviru t. i. lova na čarovnice. Čeprav je znanstveni konsenz na splošno postavljen pri približno 45.000–60.000 usmrtnih v 90.000–100.000 sodnih procesih, analiza italijanske teoretičarke Silvie Federici¹ v ta številčni okvir vključuje tudi trpljenje in smrti žensk, ki niso bile ubite neposredno na samih sojenjih. Čeprav je natančno število težko določiti, skupno število smrti, povezanih s temi procesi, Federici ocenjuje na več kot 100.000 ter preganjanja razlaga kot sistematičen instrument nadzora nad ženskami in njihovim (re)produktivnim delom.

Neposredno nasilje je bilo le prva faza družbenih sprememb, ki so vodile tudi do spremembe odnosa do dela. Druga faza se je odvijala na področju ideologije: v viktorijanskem obdobju je pogled na delo postal močno moraliziran in razumljen ne le kot ekonomska nujnost, temveč kot merilo značaja in kreposti. Pod vplivom protestantske etike, zlasti puritanske tradicije, so bili cenjeni disciplina, marljivost in samonadzor, medtem ko sta bila brezdelje in lenoba razumljena kot moralni padec.

Revščina se je razlagala kot posledica osebnega moralnega neuspeha, ne pa strukturnih družbenih razmer, kar je legitimiralo stroge delovne režime in institucije, kot so delovne hiše (*workhouses*). Delo je bilo predstavljeno kot sredstvo moralnega poboljšanja – tudi takrat, ko je bilo izčrpavajoče, monotono in zdravju škodljivo. V tem okviru industrijski kapitalizem ni zgolj organiziral proizvodnje, temveč je oblikoval celoten vrednostni sistem, v katerem je delo postalo etična dolžnost, ne pa vprašanje svobode ali potrebe.

V državnem socializmu je bilo delo prav tako močno moralizirano, vendar v drugačnem ključu kot v viktorijanski Veliki Britaniji. Delo ni bilo predstavljeno kot individualna vrlina, temveč kot moralna dolžnost do kolektiva in socialistične države. Ideja »novega sovjetskega človeka« je delo povezovala s samodisciplino, požrtvovalnostjo in politično lojalnostjo, medtem ko je bilo nedelo stigmatizirano kot parazitizem ali antisocialno vedenje. Skozi kampanje, kot je stahanovizem, je delovna storilnost dobila etično razsežnost junaštva, meja med prostim časom in delom pa se je pogosto brisala v imenu družbenega cilja. Tako je delo postalo ne samo ekonomska dejavnost, ampak tudi moralno-politična praksa, skozi katero se je merila vrednost posameznika. V obeh sistemih napredek tehnologije ni bil viden kot pot do osvoboditve od dela, dejanske posledice pa so bile povečan nadzor in discipliniranje prebivalstva. Hkrati sta delo in tehnologija služila kot sredstvo ohranjanja družbene stabilnosti: moralizirana produktivnost je potrjevala in legitimirala obstoječi družbeni red, bodisi razredni v kapitalistični Britaniji bodisi politično-ideološki v socialistični Sovjetski zvezi.

Avtomatske blagajne in AI hype

Če opazujemo izključno razvoj načina proizvodnje, je človeška potreba po učinkovitejšem delu več kot očitna, toda zato potreba, da se osvobodi dela, ki je enako inherentna človeku, ostaja popolnoma zapostavljena. Podal bom primer, ki ga imamo vsi v izkušnji, večina nas pa tudi v vsakodnevni praksi – to je uporaba avtomatiziranih blagajn v samopostrežbah. Obstaja nekakšna vrsta majhnega užitka

¹ Silvia Federici, *Caliban and the Witch: Women, the Body and Primitive Accumulation*. New York: Autonomedia, 2004.

v tem, da uporabljamo te blagajne (tudi če ni vrste pri »normalni« blagajni), ki nima nobene zveze s zmanjšanimi stroški supermarketov. Ko uporabljamo te blagajne, ne razmišljamo o dividendah, izvršnem direktorju (CEO) in lastnikih supermarketov, ki so dejansko edini, ki profitirajo iz te inovacije. Naš užitek izhaja iz dobrega občutka, ki se ga morda niti ne zavedamo, da smo se v sodelovanju s strojem osvobodili nepotrebne dela (blagajničarke). Našo motivacijo kot uporabnikov teh blagajn lahko tolmačimo prej kot logično, *naravno* potrebo, da se (nekogaršnje?) odvečno delo ukine, kot pa željo po večji produktivnosti, čeprav se na primer uporaba teh blagajn redkokdaj pojasnjuje na ta način. Ali si sploh lahko zamislimo svet, v katerem bi se z uvedbo takšnih blagajn zmanjšalo delo blagajničarke in ne število zaposlenih?

Napetost, ki izhaja iz odnosa do dela, z razvojem tehnologije samo raste in danes jo vidimo kot enega ključnih elementov krize, v kateri se nahajamo, dodatno okrepljene s tehnološkimi dosežki, ki uspejo človeško delo nadomestiti ne le v okviru fizičnega, temveč tudi na področju kognitivnega, kreativnega ali izobraževalnega dela. Toda tudi sam *AI hype* (navdušenje nad umetno inteligenco) lahko opazujemo kot sodobno formo zgodovinskega determinizma. Ko gledamo nazaj, se pojav umetne inteligence pogosto zdi kot neizogibna posledica tehnološkega razvoja – od prvih računalnikov in algoritmov do današnjih naprednih modelov, treniranih praktično na celotnem javno dostopnem (ali ukradenem) korpusu človeškega znanja. Vendar ta retrospektivni pogled zanemarija neuspehe, alternativne tehnologije, družbene odločitve, pa tudi *nasilje*, ki je oblikovalo ta razvoj, s tem ko selektivno izpostavlja dogodke, ki potrjujejo narativ o »neizogibnem napredku«. V tem smislu *AI hype* ne samo dramatizira tehnologije, ampak tudi do skrajnih meja legitimira občutek, da je tehnološki napredek »naraven« in nujen, podobno kot teleološki narativi v zgodovini predstavljajo velike družbene spremembe kot edini možni izid. Deluje kot družbena konstrukcija, ki projektira linearno nujnost na kompleksne, eksperimentalne in pogosto negotove procese tehnološkega razvoja. Prav tako kakor Harari² opisuje razvoj kmetijstva z vidika pšenice (ki naj bi v

nekem trenutku »ukrotila« ljudi in privedla do poljedelske revolucije), se zgodovina danes, tik pred pokom *AI* mehurčka, pogosto obravnava kot niz procesov tehnološkega izpopolnjevanja, ki so vodili ljudi in ukinjali vsakršno vrsto volje, *razen volje same tehnologije*. Toda Graeber in Wengrow v knjigi *The Dawn of Everything*³ na primer tehnološki razvoj v zgodovini opisujeta drugače – kot prostor zavestne izbire, eksperimentiranja in zavračanja. Avtorja poudarjata, da so neolitski ljudje premogli izjemno politično zavest in so pogosto zavestno zavračali popolno odvisnost od kmetijstva, da bi ohranili svojo družbeno svobodo. Kot primer za to navajata koncept »sezonskih družb«, ki so periodično spreminjale svojo ureditev od stroge hierarhije do popolne enakosti, s čimer so dokazovale, da so bile strukture moči stvar izbire in ne ekonomska nujnost. Namesto tradicionalne slike mest kot zibelk despotizma avtorja opozarjata na obstoj starodavnih »mega-naselij«, kot so tista v tripoljski kulturi, ki so delovala brez palač, kraljev ali centralizirane uprave. Tehnologija po njunem mnenju nima inherentne težnje k dominaciji, prav tako kot kmetijstvo ne rabi voditi v neenakost in mesta ne rabijo voditi v državo. Zgodovina je zanju polna vzporednih poti, povratkov in zavestnih odločitev, da se »ne gre dlje«, kar ruši idejo o tehnološkem progresu kot o pasti brez izhoda. Tehnološki razvoj vidita kot politično in moralno vprašanje – nekaj, kar ljudje oblikujejo skozi družbene odnose – in ne kot avtonomno silo, ki vnaprej določa tek človeške zgodovine.

Osvobajanje od del(avnik)a

Čeprav je zgodovina pokazala, da delovnega dne niso skrajšala nova tehnološka odkritja, temveč delavsko organiziranje, niti delavski boj niti nove revolucije na področju znanosti in tehnologije dela do danes niso ukinile. Stroji, ki so nam ob začetku industrijske revolucije obljubljali, da bomo v prihodnosti (ki jo živimo danes) verjetno delali le nekaj ur na dan, niso izpolnili obljube. Zaposleni delavci še naprej delajo osem ur na dan in zdi se, da če bo kaj ukinjeno – to ne bo delo, temveč sami delavci. Kapitalizem je skozi zgodovino uspeval presegati svoja

2 Yuvaq Noah Harari, *Sapiens: Kratka zgodovina človeštva*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2021.

3 David Graeber, David Wengrow, *The Dawn of Everything: A New History of Humanity*. London: Allen Lane, Penguin Books, 2021.

protislovja z ideološkim delovanjem na področju kulture, z represijo in tehnološkimi inovacijami, toda hkrati so te iste tehnološke inovacije povečevale protislovja, ki so ga postavljala pod vprašaj. To je veljalo v času, ko je Marx pisal o tem, misleč med drugim tudi na vse večjo maso organiziranega industrijskega delavstva, vendar to velja še danes, ko tehnološki napredek podrazumeva vse večjo maso nezaposlenih ljudi, ki jih bo, če se nič ne spremeni, »progres« pustil za seboj kot čarovnice in berače v 17. stoletju. Če sta industrijsko revolucijo spremljala dva velika zločina – genocid nad ženskami in neproduktivnim prebivalstvom v Evropi ter genocid nad zaslužnjem prebivalstvom Afrike –, bo *AI* mehurček, ki je popolnoma ekonomsko nevzdržen, nasilno omogočen le ob globalizaciji lokalnih vojnih dejanj (svetovna vojna, ki se ne imenuje tako), novem iztrebljenju neproduktivnega dela prebivalstva in metastazi totalnega nadzora.

Enačba, v kateri manjše število polno zaposlenih delavcev podrazumeva večje število nezaposlenih (ki potem vsaj načelno postanejo breme osiromašene in pokradene države) ob isti ali večji produktivnosti, govori o tem, da moramo tehnologijo danes opazovati na drugačen način, s polno zavestjo, da vstopamo v prostor neznanega. Italijanski filozof Federico Campagna v svoji knjigi *The Last Night*⁴ razvija romantično idejo, da bi radikalna alternativa sodobnemu svetu dela, ki dominira našim življenjem kot nova »religija moderne družbe« (z zahtevami po polni zaposlenosti kot drugo stranjo ponižanja, ki nam ga vsiljujejo nove tehnologije), lahko bilo nekaj, kar imenuje *avantura*. On kritizira samo konvencionalno moralno dela – idejo, da delo *samo po sebi* osvobaja, da je to največja vrednost in smisel življenja – in pokaže, kako takšen sistem vzpostavlja človeško poslušnost in odtujenost. Namesto da bi se identiteta in vrednost posameznika vezali na delo in produktivnost, Campagna predlaga osvoboditev od hegemonije dela skozi avanturo, ki prevzame vlogo metafizične in praktične alternative delu kot vrhovni družbeni normi. V tem okviru avantura ni le prosti čas ali hobi, temveč način izgradnje *drugačnega odnosa do sveta*, ki ni reducirana na ekonomske vloge in funkcije, temveč v njem posameznik sprejme

negotovost, tveganje in neposredno eksistenco kot protiutež prisili dela in imperativu produktivnosti.

Kolikorkoli *sci-fi* fantazije desnega akcelerationizma in naivno razumljenega transhumanizma izgledajo okrutno in odbojno, je dejstvo, da je to ena redkih ideologij danes, ki se ukvarja s prihodnostjo. Ideologi »zapuščanja tega sveta«, ki danes svetujejo političnim mogotcem in vladarjem digitalnih fevdov, se zavedajo, da razmišljanje in sanjarjenje o prihodnosti ni stvar spekulacije o času, ki prihaja, ampak način, kako se *danes* dosegajo politične zmage. Prav zato naš boj ne sme in ne more biti nostalgичna zahteva po vrnitvi k neki »realnosti« iz preteklosti (ki tako ali tako nikoli ni obstajala), temveč prav nujnost iskanja drugačne (*sci-fi*?) fantazije, v kateri bi bilo mest za vse.

Žiga Udič, Blaž Valič, Jakob Šriligoj, Miha Nemec, Gorazd Jakomini, Peter Harl

⁴ Federico Campagna, *The Last Night: Anti-Work, Atheism, Adventure*. Winchester: Zero Books, 2013.

Lana Krmelj **Arbeit Arbeit**

Jeremy Rifkin v knjigi *Konec dela: Zaton svetovne delavske sile in nastop posttržne dobe* zapiše: »Svetovno gospodarstvo je sredi radikalnega spreminjanja narave dela, ki bo imelo globoke posledice za prihodnost družbe. V industrijski dobi je množično delavstvo delalo skupaj s stroji in proizvajalo temeljno blago in storitve. V 'dobi dostopa' inteligentni stroji – v obliki računalniške programske opreme, robotike, nanotehnologije in biotehnologije – vse bolj zamenjujejo človeško delo v kmetijskem, proizvodnem in storitvenem sektorju.«¹ Knjiga je prvič izšla leta 1995 (zgornji odstavek je iz uvoda k izdaji iz leta 2004), v slovenščino pa je bila prevedena leta 2007, a kljub temu se zdi, da bi lahko podobne stavke o radikalnem spreminjanju dela zaradi napredovanja raznoraznih strojev umestili tudi v desetletja (ali stoletja) pred tem, pa tudi desetletja po tem, saj danes podobno govorimo o napredovanju umetne inteligence kot stroja, ki že spreminja svetovni trg dela in ga predvsem še *bo* radikalno spremenil.

Zanimivo je, da se, ko govorimo o delu, vedno znova vračamo k občutku strahu pred napredovanjem takšne ali drugačne tehnologije, da vedno znova zapadamo v vzorce razmišljanja, ki prihodnost po eni strani prikazujejo jasno (in utopično) – kot obdobje, ki bo omogočilo več svobode, več prostega časa in delo spremenilo tako, da je človeku v popolno korist –, po drugi strani pa v strojih prepoznavajo človeškega nasprotnika, čigar razvoj se zdi izven naše kontrole. Rifkin v knjigi, ki jo zaradi naslova na nek način prežema apokaliptični duh, vseeno ponuja razmisleke, ki se zdijo glede pogleda na prihodnost (ne samo dela, ampak človeštva nasploh) utopični. Prihodnost si predstavlja in jo napoveduje kot obdobje, ko se bo človeku omogočeno vrniti v stare tirnice, ko ga delo in kapitalistična naravnost sveta nista silila v nenehno produktivnost, ko je bilo pojmovanje dela manj povezano s pojmovanjem časa ter predvsem ko bo človek lahko delal manj oziroma delal to, kar naj bi ga izpolnjevalo: »Lahko si predstavljamo, da bo inteligentna tehnologija v 22. stoletju zamenjala velik del človeškega dela v komercialni sferi, kar bo večini ljudi omogočilo, da se izšolajo za poklice na kulturnem področju. Konec koncev, delo naj opravljajo

1

Jeremy Rifkin, *Konec dela: Zaton svetovne delavske sile in nastop posttržne dobe*. Ljubljana: Krtina, 2007. 25–26.

stroji, saj gre pri tem delu le za proizvodnjo uporabne vrednosti. Po drugi strani bi morali biti ljudje svobodni za doseganje pravih vrednot in ponovno oživljanje občutka za skupnost.«² Kaj je torej tisto, kar nas pri razmišljanju o delu nenehno vrača v isti cikel naivnega upanja, da bomo lahko delali »manj«, da bomo lahko delali »zase« in bolj v smeri doseganja svojih »pravih« ciljev?

Ko govorimo o delu, se zdi, da gre za univerzalno in vsesplošno razumljivo kategorijo, ki ne le definira nekaj človeškega, temveč je človeku inherentna. Toda koncept dela je tudi družbeno konstruiran in zaradi tega spremenljiv. Gre za diskurzivno polje, znotraj katerega se soočajo različne zahteve, pred katere je postavljen človek, in različne družbenopolitične koncepcije. Če na delo najprej pogledamo etimološko, beseda izhaja iz grških besed *pónos* in *érgon*, ki razlikujeta težavno delo in kreativno delo. *Pónos* (lat. *labor*) »ima korenine v trpljenju, pomeni trud, bolečino in prisilo človeštva, da mora skrbeti za vzdrževanje življenja. Izvor besede *laborare* je domnevno v opotekanju sužnjev pod težkimi bremenami. Kaže se v nemškem izrazu *Arbeit* in slovanskem *rabota*. V nemščini so glagol *arbeiten* dolgo uporabljali tudi v pasivu v pomenu *pretrpeti*. Francoski *labourer* se je pomensko omejeval na obdelovanje zemlje; *labeur* je sinonim za naporno, težavno delo; kot pojem dela pa se je uveljavil izraz *travail*, izpeljan iz besede za mučilno napravo za kaznovanje sužnjev in nedelavoljnih, *tribalium*, v španščini *trabajo*.«³ Zanimivo pri tem je, da razlikovanje med težavnim in kreativnim delom (ki ju avtorica zgornjega citata vzpostavi na primer pri razliki med *Arbeit* in *Werk* v nemščini ter *labor* in *work* v angleščini) v slovenščini več ne obstaja – delo je namreč delo.

Zdi se, da v sodobnem času delo besedno bolj povezujemo s pomenom težavnega dela, čeprav je fizičnega dela v primerjavi s preteklostjo veliko manj. Vseeno pa se zdi neizogibno povezano z nečim, kar zahteva energijo, napor, predvsem pa čas. Govoriti o delu torej pomeni

govoriti tudi o telesu, ki to delo opravlja, četudi je prisotnost teles, ki opravljajo neko delo, nekoliko v nasprotju s predstavami, kjer stroji in tehnologija prevzamejo delo človeka, ta pa ostane le kot njihov upravljalca ali pa je sploh odsoten. Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je, kdaj v zgodovini smo prešli točko, ko je razmišljanje o zgodovini dela še nujno vključevalo tudi zgodovino tistega ali tiste, ki dela. Kdaj se je diskurz o delu spremenil v diskurz o odnosu s tehnologijo, pri čemer delo kot koncept spreminja v vse manj konkretnega in vse bolj onemogoča vizualizacijo dela, ki bi vključevalo tudi človeško telo? Če smo z delom včasih še povezovali predstavo izmučenega, prepotenega telesa, ki kaže znake (kapitalistično pa seveda tudi rezultate) dela, se s spreminjanjem fizičnega v vse bolj mentalno delo zdi, da postaja delo vse bolj nevidno in svoji univerzalnosti navkljub tudi vse bolj izmuzljivo. Človeštvo, ki je čas dolga stoletja merilo prav z njim, z opravljenimi dejanji, tako z uporabo ure, s katero obratno določa delo in delovni dan, diskurz o zgodovini dela nadomesti s tistim o delovni (ne)produktivnosti.

Ključna pri novem pojmovanju dela je bila seveda industrijska revolucija. Vzpostavila je novo organizacijo dela, utemeljeno na tovarniški proizvodnji, časovni disciplini in pogodbenih zaposlitvah, kar je bilo v nasprotju s predindustrijsko družbo, v kateri je bil delovni čas tesno povezan z naravnimi ritmi, sezonskimi spremembami in lokalnimi skupnostnimi strukturami. V industrijskih družbah postane delovni čas sistematično organiziran in postopoma standardiziran. Uveljavili so se fiksni delovniki, ki so v številnih primerih presegali 70 ali celo 80 ur tedensko.⁴ Čas se je začel obravnavati kot merljiv, nadzorovan in neposredno povezan s produktivnostjo in posledično z denarjem. Ko so se približno istočasno dokončno uvedle hišne in žepne ure, je to, kot piše David Graeber, čas naredilo za hkrati »fiksno mrežo« in »posest«: »Vse so spodbujali, naj čas pojmujejo, kot ga je srednjeveški trgovec: kot omejeno lastnino, s katero je treba načrtno razpolagati in jo skrbno porabljati – precej podobno kot denar. Še več, nove tehnologije so omogočile tudi to, da je bilo mogoče fiksni

² Prav tam, 49.

³ Andrea Komlosy, *Delo: globalnohistorična perspektiva od 13. do 21. stoletja*. Ljubljana: Založba /cf., 2021. 54.

⁴

Mitja Gros, *Delo skozi čas – zgodovina in prihodnost delovnega časa*. Magistrsko delo. Maribor, 2025. 15–17.

čas slehernega človeka razkosati na uniformne enote, ki jih je bilo mogoče kupiti in prodati za denar. Ko je čas postal denar, je postalo mogoče govoriti o 'porabljanju časa', ne zgolj o njegovem 'minevanju' – tudi o zapravljanju časa, ubijanju časa, varčevanju s časom, izgubljanju časa, tekmi s časom in tako naprej.«⁵ V času industrijske revolucije se je sicer začela tudi ločenost kraja dela od kraja bivanja in delovnega časa od prostega časa. To pomeni, da je bila spojenost dela in prostega časa, ki jo dobro poznamo tudi z današnjega vidika (čeprav se morda zavedamo nevarnosti te dinamike) veliko starejša, kot se na prvi pogled zdi. Oblike dela so bile takrat sicer popolnoma drugačne, zato prepletenosti dela ter ne-dela takrat in danes nikakor ne moremo enačiti, a vseeno je zanimivo opazovati, kako kljub uvedbi ure, ki je to ločnico postavila nekako na silo, povezanost dela z drugimi aspekti življenja še zmeraj vztraja.

Pred množično proizvodnjo je bilo delo organizirano v obliki obrtniškega gospodarstva (*artisan economy*), znotraj katerega je lahko stranka obrtniku, ki je proizvajal raznolike produkte, natančno opisala specifične blaga, ki ga želi. Stopnja prilagajanja je bila zato visoka in neodvisna od velikosti trga, delitev dela pa majhna. Šele z uvedbo taylorizma (ki se v Evropi dodobra vzpostavi po prvi svetovni vojni) je postala delitev dela določena s stopnjo standardizacije na trgu izdelkov.⁶ Frederic Taylor, ki je pogosto imenovan za očeta znanstvenega managementa, se je že v začetku 20. stoletja osredotočil na analizo produkcijskih procesov in njihovo optimizacijo, pri čemer je bil glavni poudarek na povečanju učinkovitosti s standardizacijo dela. Taylorjev glavni prispevek je bil sicer povečan nadzor nad delovnimi mesti, zaradi česar je Harry Braverman trdil, da je v taylorizmu vpeta teorija, ki ni nič drugega kot eksplicitna verbalizacija kapitalističnega načina proizvodnje. Taylorjeva ideja o dvigu produktivnosti je dosegla vrhunec, ko jo je v praksi uporabil Henry Ford, ki je v svojem podjetju vpeljal principe taylorizma in jih nadgradil, ključno novost pa je predstavljala uvedba tekočega traku in s tem detajlno specializiranih

zaposlenih.⁷ Znotraj obrtniške industrije so imeli visoko kvalificirani delavci, ki so tudi bolj prilagodljivi znotraj posameznega delovnega mesta kot nekvalificirani delavci, višjo vrednost v primerjavi z nizko usposobljenimi delavci. Ko pa pride do množične proizvodnje, se povpraševanje po fleksibilnosti znotraj delovnega mesta zmanjša, saj so proizvodne naloge zelo predvidljive, zato se zmanjša tudi potreba po visoko kvalificiranih delavcih. V začetnem obdobju po industrializaciji je lahko strojna proizvodnja podpirala le majhno število različnih izdelkov, zato so si začeli proizvajalci proti koncu 19. stoletja aktivno prizadevati za standardizacijo trgov posameznih produktov. To je v obdobju množične proizvodnje pomenilo predvidljivo proizvodnjo, zaradi česar so lahko podjetja delavcem dodelila natančno (in ozko) opredeljene delovne naloge.⁸ Delovni dnevi so v industrijskih družbah 18. in 19. stoletja trajali od 12 do 16 ur, šest dni v tednu, z redkimi počitki in brez zakonsko določenih omejitev. Šele v drugi polovici 19. stoletja in v 20. stoletju so se v večini industrijskih držav začele postopoma uveljavljati omejitve delovnega časa: najprej na 10-urni delovni dan in nato na 8-urni.⁹

V 19. in 20. stoletju se je v razvitih industrijskih državah izkristaliziral pojem, ki delo enači s pridobitnim delom. Kot zapiše Andrea Komlosy, ki se v knjigi *Delo: globalnohistorična perspektiva od 13. do 21. stoletja* ukvarja z razvijanjem pojmovanja dela skozi zgodovino, se na »definicijo dela kot plačanega, pravno kodificiranega, institucionaliziranega in socialno zavarovanega dela zunaj doma opira celotna gospodarskopolitična in družbenopolitična ureditev industrijske družbe.«¹⁰ Do transformacije dela pride nato v drugi polovici 19. stoletja, »ko trud preide v ustvarjalnost in odtujitev v udejanjenje samega sebe«, povod za tako spremembo pa so socialne reforme in organizirano delavsko ter žensko gibanje.¹¹ O razvoju socialne varnosti znotraj delovnih razmerij piše Marcel van der Linden

5 David Graeber, *Bulšiti: teorija*. Ljubljana: Založba / *cf., 2024. 135.

6 Markus Mobius in Raphael Schoenle, *The Evolution of Work*, *National Bureau of Economic Research*. (2006): 2.

7 Fabijan Leskovec in Igor Ivašković, *Produktivnost dela skozi prizmo bibliometrične analize*, *Izzivi prihodnosti*. 10.1 (2025): 1–28.

8 Mobius in Schoenle, 3.

9 Gros, 17.

10 Komlosy, 12.

11 Komlosy, 43.

v knjigi *The Social Question of the Twenty-First Century*. Ugotavlja, da je bil eden izmed pomembnih dejavnikov, ki so vplivali na razvoj koncepta socialne varnosti, skrb, da bi lahko postal delavski razred na dolgi rok nezmožen za določeno delo, ker bi bil slabo prehranjen, telesno šibek ali preprosto brezbrizen do dela. Številne ureditve socialne varnosti, ki so bile v Zahodni Evropi uveljavljene od 19. stoletja dalje, so bile tako rezultat prav teh strahov. Že leta 1863 je ob nizozemskem zakonu, ki je prepovedal nekatere oblike otroškega dela, ekonomist Nicolaas G. Pierson ubesedil premisleke, ki so stali za to pobudo:

»Lastnik tovarne, ki slabo ravna s svojimi delavci, zelo pogosto dobro razume, kaj to pomeni za njegov položaj. Kajti včasih obstaja razlika med tem, kar je koristno za podjetnike kot razred, in tem, kar je koristno za posameznega podjetnika. Posamezni podjetnik ima korist od vsega, kar neposredno povečuje njegov dohodek. Če lahko zmanjša to, kar imenuje proizvodni stroški, s tem da zaposli majhne otroke, je to v njegovem interesu, in če je posledica tega, da bodo ti otroci pozneje postali zelo pomanjkljivi delavci, bo to morda škodilo njegovim naslednikom, njemu samemu pa ne bo pomenilo ničesar. Interesi podjetniškega razreda so trajni interesi, interesi posameznih podjetnikov pa so neposredni interesi. Lastni interes zato ne potrebuje le usmerjanja, temveč tudi omejevanje.«¹²

Od konca 19. stoletja naprej do 50. ali 60. let 20. stoletja so tako prišle v veljavo raznorazne reforme in spremembe, vezane na socialno politiko. Van der Linden jih razdeli na različna področja: varovalno delovnopravna zakonodaja (vključno s prepovedjo otroškega dela), legalizacija delavskih združenj, regulacija delovnega časa s krajšanjem delovnega dne, krajšanjem delovnega tedna ter uvedbo plačanega dopusta, uvedba obveznih zavarovanj, kot so zdravstveno zavarovanje, pokojnine, invalidsko zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti, institucionalizacija kolektivnih pogajanj, razširitev delovnih pogodb za nedoločen čas ter vzpostavitev polne zaposlenosti.¹³ Delo, natančneje pridobitveno delo, se ob koncu 19. stoletja osamosvoji kot sfera, ločena od življenjskega konteksta, kar

spremeni tudi družbene odnose. Komlosy zapiše, da se je delo takrat konstituiralo kot novo družbeno razmerje – lahko bi rekli, da gre za »iznajdbo dela«. Novo razumevanje se je uveljavilo predvsem s pravnimi definicijami in zgoraj omenjenimi reformami, k oblikovanju in ureditvi kategorij pa naj bi prispevalo tudi štetje prebivalstva in klasificiranje podjetij.¹⁴

Čeprav se morda zdi, da je postopno uvajanje socialne varnosti vzpostavljalo dobro povezavo z delavstvom, je regulacija tega aspekta delavskega življenja veljala le za določeni del delavstva. »Kodifikacija dela je pripomogla, da se je uveljavil popolnoma nov pojem dela. Ta je temeljil tako na vključitvi kakor na izključitvi. To se je pokazalo tudi v jeziku, ki je zdaj jasneje razmejeval ublagovljeno, služenju dohodka namenjeno delo od drugih dejavnosti. Ta nova kategorična definicija dela je omogočila, da so se oblikovali različni delavski razredi, ki so v različni meri uresničevali ideal poslovno in ekonomsko smiselnega dela. Omogočila je tudi ločevanje dela od nedela in s tem tudi odgovor na vprašanje o upravičenosti do pridobitev socialne politike.«¹⁵ Četudi na prvi pogled izgleda, da se je v 19. stoletju pozornost na nek način premaknila k delavcu, tudi k delavčevemu telesu (v smislu skrbi za njegovo izčrpanost), je bila preobremenjenost še zmeraj glavna značilnost večine gospodinjstev.

Za razliko od 19. stoletja, ki je bilo zaznamovano s posledicami industrializacije in urbanizacije, bi lahko v 20. stoletju že govorili o postindustrijskem svetu dela (vsaj v srednjeevropskih in zahodnoevropskih državah¹⁶). Na prehodu stoletja so bile v ospredju teme fleksibilizacije dela in zaposlovanja, vpliva globalizacije na delo, feminizacija dela, novi menedžerski pristopi in spremembe organizacijskih struktur iz hierarhičnih v mrežne. Govoriti se začne o emocionalnem delu, socialnem kapitalu ter novih tehnologijah

12 Marcel Van der Linden, *The Social Question in Western Europe: Past and Present, The Social Question in the Twenty-First Century: A Global View*. Ur. Jan Breman, Kevan Harris, Ching Kwan in Marcel van der Linden. University of California Press, 2019. 26.

13 Prav tam, 29.

14 Komlosy, 243.

15 Prav tam, 246.

16 Pregled zgodovine dela, ki ga poskušam v članku vsaj nekoliko orisati, je s tega vidika seveda zelo evropocentričen, kar je v nasprotju z najnovejšimi in najprodnnejšimi analizami dela ter delavstva, ki poskušajo že v poimenovanju (kot je na primer »globalna zgodovina dela«) vzpostaviti širši in čim manj zahodni pogled – pionir na tem področju je že omenjeni Marcel van der Linden.

in novi ekonomiji.¹⁷ Proizvodnja dobrin za množično potrošnjo in bazična industrija sta v glavnem izginili, Komlosy pa identificira pet vrst dela: »[O]stanke starih delavcev in uslužbencev, postindustrijske povzpeticke, prekariat, tuje migrantske delavce ter prejemnike podpore za brezposelne ali socialne pomoči, ki si jo prislužijo z občekoristnimi deli.«¹⁸ V 19. stoletju bi bil značilni tip delavca moški delavec v tovarni, medtem ko je v 20. stoletju to prekarizirana in fleksibilizirana delovna sila, ki se mora prilagajati času, ko ne delovna mesta ne socialne pravice več niso zagotovljene. Situacija se spremeni šele v 50. in 60. letih 20. stoletja, ko so se razširile pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas in postale norma ter delovale kot skorajšnje jamstvo za zaposlitev.¹⁹

V postindustrijski dobi, ki v veliki meri pomeni tudi postfordistično organizacijo dela, pride do premika od pretežno fizičnega k pretežno mentalnemu delu, s tem povezano pa je tudi razmišljanje o pomenu napredka tehnike oziroma tehnologije, ki se vzpostavi prav s sodobnim pojmovanjem dela, čeprav njene duhovne predpostavke segajo že v filozofijo razsvetljenstva. »Tehnike (*artes*) naj pripeljejo do razbremenitve dela. Vera v tehniko, ki bo človeštvo osvobodila težavnega, duhamornega dela, je združila liberalce in socialiste; konservativne utopije so nasproti tovarniškemu sistemu pogosto postavljale stanovske rokodelske predstave. Liberalci so v tehniki videli osvoboditev znotraj kapitalističnega sistema, socialistični kritiki sistema pa so opozarjali na naravo kapitalistične mašinerije, ki je zaostrovala izkoriščanje, nadzor in odvisnost.«²⁰ Vpeljava tehnike torej že sama po sebi vzpostavlja nekoliko paradoksalen položaj: po eni strani se zdi, da bo pripomogla k osvoboditvi od dela, po drugi strani pa bo povečala nadzor in z odvisnostjo od nje same pripomogla k večjemu izkoriščanju na račun lažje omogočene produktivnosti. S tem povezana je tudi Keynesova vizija iz leta 1963, s katero napoveduje, da bosta neprekinjena akumulacija kapitala in tehnološki napredek

tista, ki bosta omogočila stalno zmanjševanje delovnega časa. Njegovo predvidevanje je temeljilo na trendu skrajševanja delovnega časa od poznega 19. stoletja naprej, domneval pa je, »da bodo kapitalistični delodajalci v prihodnosti delili sadove večje produktivnosti z delavci – v obliki višjih plač in krajšega delovnega časa.«²¹ Predstavljal si je, da bodo kapitalisti pod pritiski delavcev ob podpori rasti produktivnosti primorani stalno krajšati delovni čas, in napovedal, da bo do leta 2030 delovni teden skrajšan zgolj na 15 ur.

Realnost delovnega časa, ki jo živimo, je seveda popolnoma drugačna od napovedane, vprašanje pa je, zakaj je prišlo do take diskrepance, o čemer se v knjigi *Bulšihiti* sprašuje tudi David Graeber. »Popolnoma razumno je verjeti, da je imel [Keynes] prav. Po tehnološki plati smo tega popolnoma sposobni. In vendar se to ni zgodilo. Namesto tega je bilo tehnologiji naloženo, naj – če kaj – iznajde načine, kako doseči, da bomo vsi delali več. Da bi bilo to mogoče doseči, je bilo treba ustvarjati delovna mesta, ki so pravzaprav nesmiselna.«²² Delovnih mest, ki jih Graeber imenuje *bulšihiti* (*bullshit jobs*) naj bi bilo približno 40 %, gre pa za »obliko plačane zaposlitve, ki je tako zelo nesmiselna, nepotrebna ali škodljiva, da celo zaposleni ne more upravičiti njenega obstoja, četudi se zaradi pogojev dela in zaposlitve čuti dolžan pretvarjati se, da ni tako.«²³ Pri tem se torej ponovno vračamo k vprašanju nenehno razvijajoče se tehnologije in k možnostim zaposlitve, ki jih prinaša ali ki naj bi jih prinašala. Tehnologija torej v realnosti – še posebej tej, ki jo precizno analizira in definira Graeber – ostaja tista, ki obljublja neke vrste utopično prihodnost, ali celo tista, ki kljub svetu bulšihitov predstavlja nek »last resort« v prihodnosti človeškega dela. Večina teh, ki svojo službo prepozna kot bulšihit, namreč prepozna tudi potencial tehnologije ali umetne inteligence, ki bi lahko brez težav nadomestila njihov položaj in jih s tem osvobodila. Ne glede na zgodovinski razvoj, ne glede na sodobnost, ki jo je ta prinesel, in ne glede na sedanji občutek torej obstaja upanje, ki je nujno zvezano s tehnološkim razvojem. A v tem, ko poskušamo slediti napredku in

17 Aleksandra Kanjuo Mrčela, Sodobna rekonceptualizacija dela: delo med racionalnim in emocionalnim, *Teorija in praksa*, 39.1 (2002), 34.

18 Komlosy, 272.

19 Van der Linden, 32.

20 Komlosy, 43.

21 Gros, 29.

22 Graeber, 9.

23 Graeber, 33.

čakati na trenutek, da bomo osvobojeni dela, nas je tehnologija že vpela (ali celo vpredla) v svoj lastni razvoj, znotraj katerega delamo na »bullshit« pozicijah ali delamo toliko, da več ne ločimo dela od nedela. Čeprav se nam zdi, da smo del nekega napredka, ki obljublja razmere brez dela – torej tudi brez obveznosti? –, se pri tem ne zavedamo, da je to točka v prihodnosti, ki se od nas le še oddaljuje. Kljub temu da se v vsakem zgodovinskem obdobju, ki prinese *radikalne* spremembe znotraj koncepta dela, zdi, da jo že imamo na dosegu roke, je teorija, kot je Graeberjeva, dokaz, da je ne bomo mogli doseči. Nikakor ne gre za to, da bi bili popolnoma brez slutnje, da take prihodnosti v resnici ne bo, zaradi česar je toliko bolj fascinantno, da znotraj nas še vztraja optimizem, ki to pričakuje – kot bi nas kapitalizem z »zakrivanjem« dela prisilil v upanje, da je možno doseči boljše (seveda še zmeraj kapitalistične) razmere; kot da nas je naučil brezglavega optimizma, ki polni samega sebe in s tem sistem kot tak.

Zgodovino dela, ki je po eni strani zgodovina telesa, ki dela, bi lahko razumeli tudi kot postopno izginjanje vidnosti dela oziroma izginjanje zmožnosti njegove vizualizacije. Pa ne le zaradi vse bolj mentalnega dela, ki je na nek način tudi abstraktnije – »nevidnost« dela je morda prav v njegovi vse večji nesmiselnosti. Po drugi strani je načeloma nevidno delo tisto, ki nasprotno dobiva vse večjo vidnost – pa naj gre za domače delo, za skrbstveno delo ali za druge oblike neplačanega dela. Domače delo, ki mu dolgo ni bilo posvečenega ne veliko časa (čeprav samo zahteva ravno trajanje), še manj pa prostora znotraj vidnega²⁴, saj naj bi bilo kljub svoji stalni prisotnosti zmeraj skrito, prikrito, vidni pa le njegovi rezultati, je morda tista vrsta dela, ki mu nezmožnost vizualizacije ostalih vrst dela omogoča popolno legitimizacijo. Delo se tako v sodobnem času zdi kot funkcija za doseganje produktivnosti, ki je sama po sebi sicer razpadajoča, zato delo postaja ali ostaja tisto, ki zapolnjuje mesta, kjer bi lahko postale vrzeli produktivnosti preveč očitne. Današnje delo ima torej z delom, kot bi ga definirali pred industrijsko revolucijo (pa tudi stoletje po njej), skupno le še ime.

Če je moč vizualiziranja sodobnega dela vse manjša, je torej vprašanje, kako dolgo bomo delo sploh še lahko povezovali s človeškostjo – delo v prihodnosti morda ne bo brez delavca oziroma brez človeka ali njegovega telesa, temveč bo ostalo delo s telesom, ki je izgubilo človeškost.

Peter Harl, Helena Peršuh, Lara Fortuna

Aljaž Zupančič

Tabletka, ki jo bo (pre)težko pogoltniti

Deleuze in Guattari leta 1972 zapišeta: »Toda katera je revolucionarna pot? /.../ Umik s svetovnega trga ali iti še dlje, 'pospešiti proces'?« Pol stoletja kasneje se zdi, kot da je bila njuna dilema že zdavnaj rešena – in to sama od sebe. Bistvo akcelerationizma, miselnega toka, ki svoj manifest piše prav na osnovi zaostritve Deleuza in Guattarija, bi se utegnilo nahajati natanko v osvetlitvi tega pomembnega premika – če francoska teoretika še vedno predpostavljata možnost politične odločitve, katero pot bomo ubrali, pa se dandanes vse bolj zdi, da te moči človeštvo več nima, da smo brez pristanka »potegnjeni« v pospešujoče procese, ki so ušli izpod našega nadzora.

Da bi razumeli to bistveno potezo akcelerationizma, moramo pod drobnogled vzeti odnos med sferama politike in ekonomije, saj je prav na tem mestu prišlo do odločilnega preskoka, ki bistveno določa specifičnost našega časa. Stopimo dva koraka nazaj, do velikega Hegla, ki nam daje odlično izhodišče za premislek o odnosu med sferama politike in ekonomije. Začnemo lahko pri njegovem pojmu duha (*Geist*), ki označuje mesto intersubjektivnosti – duh je združitev posameznih »ljudskih volj«, »skupno delo« posameznikov, njihovo »obče«, ki je preseglo svoje tvorce in pridobilo samolastno silo. Če beremo osrednje delo Heglove politične filozofije, *Oris filozofije pravice*, vidimo, da duh naposled ni nič drugega kot politična sfera oziroma moderna država. Politika v heglovskem svetu je postavljena na najvišje mesto »uma«, je subjekt z realno močjo, da določa svojo lastno usodo, prav tako pa tudi naddoloča sfero ekonomije, ki je državi vedno podrejena stopnja

»razuma«. Povedano drugače, pri Heglu smo priča situaciji, ki bi si jo verjetno želeli vsi – politika kot manifestacija volje ljudstva je tista, ki ima stvari v svojih rokah.

Na žalost pa strinjanje s Heglom še ne jamči, da je realnost tudi dejansko takšna. Zdi se namreč, kot da mu je nekaj »ušlo«, da v sferi ekonomije ni uspel zaznati neke globlje dimenzije, ki jo je na dan prinesel šele njegov največji kritik, Marx. Ironično je Marx analizo kapitalistične ekonomije razvil prav na podlagi heglavske pojmovne strukture, rezultat njegove izpeljave pa je pojem kapitala, ki predstavlja prav tisto »globljo« plat ekonomije, ki se je Heglu izmuznila. Marksistično kritiko Hegla lahko tako strnemo v trditvi, da se Hegel ni zavedal, da ima opravka s *kapitalistično ekonomijo*, le-ta pa je z vidika Marxa povsem »druga zver«. Kaj je torej ta posebnost kapitalistične ekonomije, ki je Hegel ni zmogel misliti?

Morda se najprej ustavimo pri običajnem razumevanju ekonomije, katerega elemente najdemo tako pri Heglu kot v učbenikih ekonomskih fakultet. Bistvena poteza takšnega običajnega razumevanja je poudarek na sferi menjave – ekonomija se razume kot prostor, v katerem ekonomski akterji med seboj menjujejo različna blaga. Vsak na trgu ponudi svoje blago, denar, ki ga dobi v zameno, pa potroši za zadovoljevanje lastnih potreb. Vtem ko proda svoje blago, zadovolji potrebo nekoga drugega, tako da menjava blaga rezultira v »win-win« situaciji, ko zadovoljevanje ene potrebe omogoči zadovoljevanje druge in tako naprej do občega dobrega.

Če ponazorimo to situacijo bolj tehnično, lahko rečemo, da ima ekonomsko gibanje naslednjo obliko: blago > denar > blago. Kot smo že omenili, ima to gibanje končni smoter v uporabni vrednosti kupljenega blaga, torej v posameznikovi potrebi, z zadovoljitvijo katere se gibanje tudi konča. Marx to pojavno obliko ekonomije imenuje »enostavna blagovna menjava«, ki odgovarja površinskemu razumevanju ekonomije. Gre za sistem vzajemnega zadovoljevanja potreb posameznikov, v katerem se sprva zdi, da »vse štima«. Četudi nekateri posamezniki

morda zaslužijo več kot drugi, je sistem v osnovi pravičen, saj ima vsak možnost, da poskusi s prodajo svojega blaga. Takšna predstava je v resnici bistven sestavni del kapitalistične ideologije, ne pa model, ki bi uspel razložiti, kaj se zares dogaja v kapitalistični ekonomiji. Gre za homeostatsko sliko ekonomije, ki ne zmore zares pojasniti značilno kapitalističnih procesov eksponentnega tehnološkega napredka in njemu pripadajoče neskončne rasti produktivnosti.

Kapitalistična ekonomija mora vsebovati še nekaj – in prav ta »še nekaj« je tisto, kar predstavlja Marxov pojem kapitala. Njegova izpeljava je precej kompleksna in presega okvire pričujočega besedila, zato si dovolimo skočiti na njen konec, kjer Marx pride do obrata formule, ki smo jo srečali pri enostavni blagovni menjavi. Formula se zdaj glasi: denar > blago > denar. Končni smoter gibanja je zdaj denar in ne več blago ter njemu ustrezajoče zadovoljevanje potrebe. Predstavljamo si lahko situacijo, ko bi nekdo kupil neko blago, da bi ga potem spet prodal za isto ceno in na koncu imel isto denarja kot na začetku. Očitno je takšno početje, vsaj z ekonomskega vidika, nesmiselno. Smisel ima le, če je količina zasluženega denarja na koncu večja kot na začetku. Formula se mora torej glasiti: denar > blago > več denarja ($D > B > D'$). Na koncu moramo imeti neko presežno vrednost, za katero pa najprej ne vemo, od kod naj bi se vzela (omenjena ideološka slika ekonomije pojma presežne vrednosti ne pozna). Marx obstoj presežne vrednosti naposled pojasni z vsem znanim pojmom izkoriščanja delavskega razreda, ki že nakaže, da z enostavno blagovno menjavo le ni vse tako »v redu«, kot se zdi na prvi pogled.

Na tem mestu se kot na dlani ponuja moralistična kritika kapitalistične nepravčnosti, vendar se moramo, da bi naposled prišli do pojma kapitala, še enkrat osredotočiti na omenjeno formulo $D > B > D'$. Kaj se zgodi, ko kapitalist na koncu procesa nakupa, produkcije in prodaje pridobi svojo presežno vrednost? Del sicer lahko porabi za zadovoljevanje svojih osebnih potreb, vendar ga prisotnost konkurence prisili, da presežno vrednost vestno vложи v naslednji krog njenega oplemenitenja. Vidimo, da se smoter ekonomije na ta način odvrne od zadovoljevanja človeških potreb (tako delavcev kot tudi kapitalistov) in

da center gravitacije zdaj postane (presežna) vrednost sama. Priča smo gibanju, kjer vrednost poraja več sebe ad infinitum. In prav to je kapital – vrednost v neskončnem gibanju lastnega povečevanja, kjer je končni smoter le ona sama.

Poleg dobro znanega pojma izkoriščanja je v levičarskem žargonu prav tako pogosto rabljen pojem *vladajočega razreda*. Slednji implicira obstoj skupine ljudi, ki ima moč nad sebi podrejenimi deli družbe. Čeprav je res, da kapitalisti gotovo imajo večjo družbeno moč (ekonomsko in politično) od razreda delavcev ter imajo od kapitalizma gotovo ogromno materialno korist, še ne pomeni, da kapitalizem tudi vodijo. Povedano drugače, kapitalizem v svojem bistvu ni »zarota« vladajočega razreda. Tako tudi Marx izpelje logično posledico vpeljave pojma kapitala, in sicer, da se morajo tudi kapitalisti pokoriti procesu njegove neskončne akumulacije. V konkretnem smislu se ta prisila kaže, kot smo nakazali že zgoraj, v prisili konkurence, ki vsakega kapitalista primora v reinvesticijo dobička nazaj v produkcijski proces (in ne v njegovo lastno potrošnjo) ter tako uveljavi kapitalistični imperativ neskončno rastoče produktivnosti. Marx zapiše, da so kapitalisti v resnici le »značajske maske« kapitala oziroma »kapital, obdarjen z voljo in zavestjo«, kar pomeni, da v resnici uveljavljajo voljo, ki jim je zunanja. V kapitalizmu tako ne gospodujejo ljudje (ne delavci in tudi ne kapitalisti), temveč njim zunanja ekonomska sila – kapital.

Tako smo naposled uspeli pripraviti teren za vstop na območje akceleracionizma. Ta v resnici zgolj docela zaostri Marxove nastavke – kapital je pojmovan kot nečloveška sila, ki je popolnoma ušla izpod človeškega nadzora, Marxova formula $D - B - D'$ pa je zdaj predstavljena v kibernetski kontekst, kjer začne delovati kot eksplozivno eksponentna povratna zanka. Akceleracionizem prav tako do konca prižene že pri Marxu prisotno notranjo vez med akumulacijo kapitala in tehnološkim napredkom, tako da v akceleracionističnem kontekstu tehnologija in kapital nastopata v paru pod pojmom *tehnokapital*. Latentna Marxova fascinacija nad vratolomnim tehnološkim napredkom je zdaj odkrito afirmirana, tehnokapital akceleracionizem predstavi kot silo, ki prihaja iz prihodnosti in pred našimi očmi ustvarja dih jemajoče znanstvenofantastične prizore.

Kaj se v kontekstu akceleracionizma zgodi s sfero politike oziroma države? Če je tehnokapital opredeljen z eksponentnostjo pozitivne povratne zanke (permanentne tehnološke inovacije), je politika postavljena na nasprotno stran homeostaze negativne povratne zanke (sistem, ki stremlji k stabilnosti). To pomeni, da je politika iz svoje vodilne vloge degradirana na mesto reakcije, ko skuša zgolj zamejiti destruktivne posledice tehnokapitalskega pospeševanja. Ker je tudi človek mentalno in telesno ustrojen kot homeostatski sistem s svojimi biološkimi omejitvami, mu tehnokapital stoji nasproti kot dirigent, ki narekuje daleč prehitro tempo. Od tukaj strukturni razlogi za kronično stresno stanje sodobnega človeka, mentalne in telesne bolezni, ki izhajajo iz napenjanja čez meje naših zmožnosti (kar spet velja tako za delavce kot za kapitaliste).

V žargonu akceleracionizma politika postane »človeški varnostni sistem«, ki si je zadal nemogočo nalogo obrzdati pošast tehnokapitala. Na osnovi strukturne neskladnosti med eksponentnostjo tehnokapitala in homeostatičnostjo človeškega akceleracionizma naposled napove prihodnost, ko bo človek zaradi svoje biološke neprilagodljivosti in kognitivne omejenosti presežen ter prisiljen, da se »umakne v zgodovinsko temo«. Kot pravi Nick Land, najzloglasnejše ime akceleracionizma, tehnokapital »ohranja človeške poteze le kot simptom svoje nerazvitosti«, tako da lahko sodobnost, ko se kapital še vedno oplaja na podlagi izkoriščanja dela ljudi, razumemo zgolj kot uverturo v kapitalizem »proper« (2.0). Prava revolucija naposled ne bo zmaga proletariata nad tehnokapitalom, temveč prav dokončna osvoboditev kapitalizma od vsega človeškega. Politika od heglovske suverenosti ljudstva zdrsne v »extinction rebellion«.

V antagonizmu med tehnokapitalom in človeštvom akceleracionizem stopi na stran sovražnika – pripravljen je sprejeti in celo afirmirati preseženost ter odvečnost človeštva v kontekstu prihodnosti visoko razvitega kapitalizma. V tem smislu gre za hiper-anti-humanistično in hiper-anti-antropocentrično filozofijo. Land v eseju *Stalitev (Meltdown)* zapiše, da »prihodnost lahko poskrbi sama zase«. Akceleracionistična

ontologija tako odpre nekaj, kar je bilo še nedolgo nazaj nemisljivo, in sicer obstoj sveta brez človeka. V filozofskem smislu se tako vračamo pred Hegla, h Kantovi »reči na sebi«, pri čemer njeno mesto zdaj zasede umetna inteligenca – inteligentni »noumenon«, ki povsem uhaja človeškemu kategorialnemu aparatu, ujetemu v zora prostora in časa.

Akceleracionizem je v tem smislu afirmacija človeške zunanosti. Zunanost oživi in ponovno začne gospodovati človeku. Morda je celo nekoliko ironično, da nas visokotehnološki kapitalizem vrača na točko prvotnih ljudstev, ko je človeška zunanost imela svojo moč in ko so se ljudje povsem jasno zavedali, da stvari niso odvisne le od njih samih. Morda je bilo človeško gospodovanje svetu zares le iluzija, sanje, iz katerih se zdaj prebujamo? Kaj če v resnici nikoli nismo imeli stvari v svojih rokah? Smo kot človeštvo sposobni sprejeti kaj takšnega in to morda celo dojeti kot osvobajajoče? Ali pa je to tabletko, ki jo je pretežko pogoltniti?

Žiga Udir, Jakob Šfiligoj, Blaž Valič, Gorazd Jakomini

Jure Kopušar, Maja Poljanec, Urška Taufer, Medea Novak, Lara Fortuna

Urška Taufer, Gorazd Jakomini, Jure Kopušar, Peter Harl, Miha Nemeč, Helena Peršuh

Blaž Valič, Jure Kopušar, Gorazd Jakomini, Helena Peršuh, Jakob Šfiligoj, Žiga Udir,
Peter Harl, Urška Taufer, Maja Poljanec, Andrej Zalesjak

Miha Nemec, Maja Poljanec, Andrej Zalesjak

Helena Peršuh, Peter Harl, Maja Poljanec, Lara Fortuna, Medea Novak

Jure Kopušar, Jakob Šfiligoj, Žiga Udir, Medea Novak, Peter Harl, Helena Peršuh, Ana Facchini

Lara Fortuna, Gorazd Jakomini, Urška Taufer, Jure Kopušar, Jakob Šfiligoj, Žiga Udir, Andrej Zalesjak

Pregled sezone 2024/2025 v SNG Nova Gorica

PREDSTAVE SNG NOVA GORICA

Premierne uprizoritve

Tena Štivičić

64

Režiserka Nina Šorak

Premiera 18. in 19. septembra 2024,
mali oder SNG Nova Gorica

Goran Vojnović

V ISKANJU IZGUBLJENEGA JEZIKA

Drugi del trilogije Nezmožni umreti
/ Inabili alla morte

Režiser Janusz Kica

Premiera 14. novembra 2024, veliki
oder SNG Nova Gorica

Koproducenta Mittelfest, GO! 2025 –
Evropska prestolnica kulture, Nova
Gorica

Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025

Mark O'Halloran

POGOVORI PO SEKSU

Režiserka Tijana Zinajić

Premiera 4. in 5. decembra 2024,
mali oder SNG Nova Gorica

Avtorski projekt

1972

Prvi del Dodekalogije 1972–1983

Režiser Tomi Janežič

Premiera 18. januarja 2025, foyer
SNG Nova Gorica

Koproducenta Ustvarjalni center

Krušče, GO! 2025 – Evropska
prestolnica kulture, Nova Gorica, v
sodelovanju s SLOGI

Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025

Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia
PROMETEJ

Koreografa Michal Rynia, Nastja
Bremec Rynia

Premiera 21. januarja 2025, veliki
oder SNG Nova Gorica

Producent MN Dance Company

Koproducenti SNG Nova Gorica,
GO! 2025 – Evropska prestolnica
kulture, Nova Gorica, Cankarjev
dom Ljubljana

Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025 in del projekta Brezmejno
telo

Avtorski projekt
1973
Drugi del Dodekalogije 1972–1983
Režiser Tomi Janežič
Premiera 1., 2., 3. in 4. februarja
2025, mali oder SNG Nova Gorica
Koproducent GO! 2025 – Evropska
prestonica kulture, Nova Gorica
Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025

William Shakespeare
KRALJ LEAR
Režiser Ivica Buljan
Premiera 18. aprila 2025, veliki
oder SNG Nova Gorica

Avtorski projekt
1976
Peti del Dodekalogije 1972–1983
Režiser Tomi Janežič
Premiera 23. maja 2025, Stadion
Športnega parka Nova Gorica
Koproducenti Ustvarjalni center
Krušče, Slovensko mladinsko
gledališče, GO! 2025 – Evropska
prestonica kulture, Nova Gorica
Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025
Soorganizatorja Mestna občina
Nova Gorica, Javni zavod za šport
Nova Gorica

Avtorski projekt
ANHOVO
Režiser Žiga Divjak
Premiera 28. in 29. maja 2025,
veliki oder SNG Nova Gorica
Avtorski projekt
1977
Šesti del Dodekalogije 1972–1983
Režiser Tomi Janežič
Premiera 28. junija 2025,
amfiteater SNG Nova Gorica
Koproducenti Ustvarjalni center
Krušče, Slovensko mladinsko
gledališče, GO! 2025 – Evropska
prestonica kulture, Nova Gorica
Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025

Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia,
Silence
BREZMEJNO TELO
Koreografa Michal Rynia, Nastja
Bremec Rynia
Premiera 3. julija 2025, Pomnik
miru in razgledni stolp Cerje
Producent MN Dance Company
Koproducenta SNG Nova Gorica,
GO! 2025 – Evropska prestonica
kulture, Nova Gorica
Dogodek je del uradnega programa
GO! 2025 in del projekta Brezmejno
telo
Ob podpori Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije, Mestna
občina Nova Gorica, Občina Miren-
Kostanjevica, Zavod Miren Kras,
Arctur, EU-Japan fest

Avtorska projekta
1979, 1980
Osmi in deveti del Dodekalogije
1972–1983
Režiser Tomi Janežič
Premiera 30. avgusta 2025,
Ustvarjalni center Krušče
Koproducenta 1979 Ustvarjalni
center Krušče, GO! 2025 – Evropska
prestonica kulture, Nova Gorica
Koproducenti 1980 Ustvarjalni
center Krušče, Slovensko
mladinsko gledališče, GO! 2025 –
Evropska prestonica kulture, Nova
Gorica
Dogodka sta del uradnega
programa GO! 2025

Ponovitve iz prejšnjih sezon

Grigor Vitez ANTONTON Režiserka Tijana Zinajić Premiera 24. oktobra 2011, mali oder SNG Nova Gorica	Mark Haddon, Simon Stephens SKRIVNOSTNI PRIMER ALI KDO JE UMORIL PSA Režiserka Renata Vidič Premiera 15. maja 2019, mali oder SNG Nova Gorica; 8. novembra 2019, Gledališče Koper Koproducent Gledališče Koper	Andrej Inkret IN STOLETJE BO ZARDELO. PRIMER KOCBEK Režiser Matjaž Berger Premiera 23. maja 2021, Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki; 11. novembra 2021, veliki oder SNG Nova Gorica Koproducent Anton Podbevšek Teater Novo mesto V sodelovanju s Cankarjevim domom Ljubljana in Galerijo Božidar Jakac Kostanjevica na Krki	Mihail Afanasjevič Bulgakov, Nona Ciobanu MOJSTER IN MARGARETA Režiserka Nona Ciobanu Premiera 2. oktobra 2022, veliki oder SNG Nova Gorica
Lyman Frank Baum ČAROVNIK IZ OZA Režiser Miha Golob Premiera 12. septembra 2014, mali oder SNG Nova Gorica	Iztok Mlakar TUTOŠOMATO Režiser Vito Taufer Premiera 10. oktobra 2019, veliki oder SNG Nova Gorica; 18. oktobra 2019, Gledališče Koper Koproducent Gledališče Koper	Eva Mahkovic, Tereza Gregorič TRIDESETLETNICE Režiserka Tijana Zinajić Premiera 1. in 2. decembra 2021, mali oder SNG Nova Gorica	Dominik Smole ANTIGONA Režiser Luka Marcen Premiera 16. februarja 2023, veliki oder SNG Nova Gorica
Primož Suhodolčan ŽIVALSKÉ NOVICE Režiserka Ajda Valcl Premiera 1. oktobra 2016, Gledališče Koper; 11. januarja 2017, veliki oder SNG Nova Gorica Koproducent Gledališče Koper	Charles Dickens, Neil Bartlett BOŽIČNA PESEM Režiserka Ivana Djilas Premiera 28. novembra 2019, veliki oder SNG Nova Gorica	Goran Vojnović POD SVOBODNIM SONCEM Po romanu F. S. Finžgarja Režiser Aleksandar Popovski Premiera 30. novembra 2023, veliki oder SNG Nova Gorica; 18. decembra 2023, Linhartova dvorana, Cankarjev dom Ljubljana; 19. januarja 2024, Dvorana Frana Žižka, Drama SNG Maribor Koproducenti Drama SNG Maribor, Cankarjev dom Ljubljana, Zavod Škratelj	Shelagh Stephenson PET VRST TIŠINE Režiserka Maša Pelko Premiera 19. in 20. aprila 2023, mali oder SNG Nova Gorica
Jure Karas REALISTI Režiserka Tijana Zinajić Premiera 22. in 23. februarja 2018, mali oder SNG Nova Gorica	Hermann Hesse AVGUST Režiser Miha Nemec Premiera 29. septembra 2020, mali oder SNG Nova Gorica Studio SNG Nova Gorica	Snovalno gledališče GODZILLA TRIBUTE BAND Režiser Zoran Petrovič Premiera 15. aprila 2022, Intimni oder, GT22 Maribor; 2. junija 2022, mali oder SNG Nova Gorica Producent Moment V sodelovanju s SNG Nova Gorica	
Ana Duša, Tjaša Črnigoj SMRČULJČICA Režiserka Tjaša Črnigoj Premiera 22. novembra 2018, mali oder SNG Nova Gorica			

Festivali

Pier Paolo Pasolini
UBESEDOVANJE
Režiser Jan Krmelj
Premiera 24. in 25. januarja 2024,
mali oder SNG Nova Gorica

Jaka Smerkolj Simoneti
ZVEZDICE
Režiserka Živa Bizovičar
Premiera 7. marca 2024, Gimnazija
Nova Gorica
Koproducent European Theatre
Convention (projekt ETC Young
Europe IV: Unheard Voices)

Henrik Ibsen
KO SE MRTVI PREBUDIMO
Režiser Stiliyan Petrov
Premiera 13. in 14. marca 2024,
mali oder SNG Nova Gorica

William Shakespeare
MNOGO HRUPA ZA NIČ
Režiserka Ivana Djilas
Premiera 11. aprila 2024, veliki
oder SNG Nova Gorica

Tereza Gregorič, Jakob Šfiligoj
KONCERT ZA ROJSTNI DAN
Režiserka Tereza Gregorič
Premiera 19. maja 2024, veliki oder
SNG Nova Gorica

ANTIGONA
5. Festival Gledališče na križišču,
Niš, Srbija

REALISTI
16. Poletne noči Teatra Exit,
Zagreb, Hrvaška

ZVEZDICE
2. Festival »Bolje, da o tem (ne)
govorimo«, Teater Poco Loco,
Zagreb, 2024
55. Festival Teden slovenske
drame, Kranj, 2005 (spremljevalni
program)

PET VRST TIŠINE
3. Balkanski gledališki festival,
Blagoevgrad, Bolgarija

MOJSTER IN MARGARETA
Mednarodni gledališki festival
»Interference«, Cluj, Romunija

MNOGO HRUPA ZA NIČ
33. Dnevi komedije, Celje

V ISKANJU IZGUBLJENEGA JEZIKA
33. Dnevi komedije, Celje, 2025

Nagrade

GODZILLA TRIBUTE BAND
Mednarodna revija lutkarstva
»Lutkokaz«, Virovitica, Hrvaška

64
35. Maruličevi dnevi, Split,
Hrvaška, 2025

UBESEDOVANJE
60. Festival Borštnikovo srečanje,
Maribor

KO SE MRTVI PREBUDIMO
19. World Theatre in Sofia,
Bolgarija

AVGUST
Festival Floating Castle, Grad
Snežnik

LARA EKAR GRLJ
Nagrada za odrski gib v uprizoritvi
Antigona Dominika Smoleta na 5.
festivalu Gledališče na križišču v
Narodnem gledališču v Nišu

MITJA VRHOVNIK SMREKAR
Nagrada za izvirno odrsko glasbo
v uprizoritvi *Antigona* Dominika
Smoleta na 5. festivalu Gledališče
na križišču v Narodnem gledališču
v Nišu

1973
Nagrada tantadruj za najboljšo
predstavo v celoti

ANHOVO
Nagrada tantadruj za
družbenokritični angažma in
vzpostavljanje skupnosti

GOSTUJOČE PREDSTAVE

Gostovanja predstav

ČAROVNIK IZ OZA 2 (Celje)
 REALISTI 1 (Zagreb)
 SKRIVNOSTNI PRIMER 3 (Domžale)
 TUTOŠOMATO 2 (Mengeš)
 BOŽIČNA PESEM 1 (Maribor)
 AVGUST 1 (Snežnik)
 IN STOLETJE BO ZARDELO 2
 (Kostanjevica na Krki)
 TRIDESETLETNICE 2 (Mežica,
 Zagorje)
 GODZILLA TRIBUTE BAND 2
 (Maribor, Virovitica)
 MOJSTER IN MARGARETA 1 (Cluj)
 ANTIGONA 3 (Niš, Trbovlje, Krško)
 PET VRST TIŠINE 11 (Šmarje pri
 Jelšah, Blagoevgrad, Trbovlje,
 Murska Sobota, Ravena, 6x – Kranj)
 POD SVOBODNIM SONCEM 4 (3x –
 Maribor, Trst)
 UBESEDOVANJE 1 (Maribor)
 ZVEZDICE 3 (Zagreb, Ljutomer,
 Kranj)
 KO SE MRTVI PREBUDIMO 1 (Sofija)
 MNOGO HRUPA ZA NIČ 6 (Krško,
 Celje, Sežana, Lendava, 2x –
 Ljubljana)
 64 1 (Split)
 V ISKANJU IZGUBLJENEGA JEZIKA
 1 (Celje)
 PROMETEJ 1 (Ljubljana)

Predstave za odrasle

Kolektiv Igralke & Tjaša Črnigoj
 PUNCE (Cure)
 Koprodukcija Umetniška
 organizacija Kolektiv Igralke,
 Hrvaško narodno gledališče Ivan
 pl. Zajc in zavod VIDNE
 Partnerja Slovensko mladinsko
 gledališče in MASKA Ljubljana
 Ustvarjalno mesto Gotropolis

 Dennis Kelly
 SIROTE
 Gledališče Koper

 Mala Kline
 MEMORIA
 ELIAS 2069 in Mercedes Klein
 Goriški plesni festival Visavi

 Sofia Nappi
 PUPO
 Koprodukcija Komoco, Montreal, in
 Sosta Palmizzi, Cortona
 Goriški plesni festival Visavi

 Toula Limnaios
 STAUBKINDER
 cie. toula limnaios, Berlin
 Goriški plesni festival Visavi

Stefania Pisapia
 DANZA SU TELA
 Stefania Pisapia, Italija
 Goriški plesni festival Visavi

 Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia
 F-LIGHTS
 Zavod MN Produkcija – MN DANCE
 COMPANY, Zavod GO! 2025,
 Adriatic Dance Festival Budva,
 Budva Travel
 Goriški plesni festival Visavi

 Edward Albee
 AMERIŠKI SEN
 SNG Drama Ljubljana

 Kay Pollak
 KAKOR V NEBESIH
 SSG Trst

 Silvia Gribaudi in Andrea
 Rampazzo
 AMATERSKI TIHOTAPCI
 En-Knap

 Salman Rushdie
 HARUN IN MORJE ZGODB
 Prešernovo gledališče Kranj

Ralf Westhoff
 SOSEDJE
 Mestno gledališče ljubljansko

 Ginevra Panzetti in Enrico Ticconi
 ALL'ARME / K OROŽJU
 Studio za sodobni ples, Hrvaška

 Anton Tomaž Linhart
 ŽUPANOVA MICKA
 Prešernovo gledališče Kranj

 DNEVNIK ANE FRANK
 Po motivih Dnevnika Anne Frank
 Gledališče Koper

 Werner Schwab
 PREDSEDNICE
 Prešernovo gledališče Kranj

 Nassim Soleimanpour
 BELI ZAJEC, RDEČI ZAJEC
 Teater na konfini v sodelovanju s
 SNG Nova Gorica in organizacijo
 Let There Be Theatre

 Ermanna Montanari, Stefano Ricci,
 Daniele Roccato, Marco Martinelli
 MATI / MADRE
 Albe/Ravenna Teatro v sodelovanju
 s Primavera dei Teatri

Avtorski projekt
1975
Četrtri del Dodekalogije 1972–1983
Akademska dramsko gledališče
Ivana Franka iz Ivano-Frankivska,
Ukrajina

Rose Sélavy
RAZPOKA
Mestno gledališče ljubljansko

Patricija Crnkovič in Tjaša Bucik
O NAS
Adrian Film in Zavod En-Knap

Dominik Więcek
GLORY GAME
Sticky Fingers Club, Poljska
Aerowaves Spring Forward Festival

Bojana Robinson
MAŠINA
Zavod za sodobno umetniško
prakso in teorijo 0.1 in Cankarjev
dom Ljubljana

Matea Bilosnić
NEVER ALLONE
Armin Hokmi
SHIRAZ
Koprodukcija Matea Bilosnić,
Zadarski plesni ansambl, Hrvatski
institut za pokret i ples, Tjedan
suvremenog plesa in Zagrebački
plesni centar ter koprodukcija
Festival Montpellier Danse 2024,
Rosendal Teater, Dansehallerne,
Black Box teater, Tanzfabrik
Nemčija
Aerowaves Spring Forward Festival

Mark Anderson, Isabelle Kralj,
Alessandro Renda
HERETHEREWHERT
Theatre Gigante in Albe/Ravenna
Teatro
V organizaciji Urada RS za Slovence
v zamejstvu in po svetu (v okviru
Dobrodošli doma 2025)

Natalia in Ravil Sultanov
MESTO KLOVNOV
Zavod Bufeto
Festival Mesto klovnov

Avtorski projekt
POHORSKI BATALJON
Mestno gledališče ljubljansko

Pau Palaus
EMBOLIC
Pau Palaus, Katalonija, Španija
Festival Mesto klovnov

Leonardo Adorni, Jacopo Maria
Bianchini, Alessandro Mori
CLOWN IN LIBERTÀ
Teatro Necessario, Italija
Festival Mesto klovnov

Anna de Lirium & Colette Gomette
THE ONE & THE ONE
Hélène Gustin, Francija, Tanja
Simma, Avstrija
Festival Mesto klovnov

ONI
Teatrosk, Makedonija
Mednarodni festival uličnega
gledališča Ana Desetnica

Alenka Marinič, Giovanni Fusetti
DOBRODOŠLI V SLOTALJI
Družina umetnosti Narobov
Festival Mesto klovnov

Ravil in Natalia Sultanov
BITI KLOVN
Zavod Bufeto
Festival Mesto klovnov

VELIKA PREDSTAVA O KONCU
SVETA
Theatre en vol, Italija
Mednarodni festival uličnega
gledališča Ana Desetnica

Monika Kozłowska
SKRIVNOSTI
Teatr Migro, Poljska
Mednarodni festival uličnega
gledališča Ana Desetnica

KUTHI
Tricktrek Theatre, Estonija
Mednarodni festival uličnega
gledališča Ana Desetnica

ACAPULCO
Digger & Dig, Nemčija
Mednarodni festival uličnega
gledališča Ana Desetnica

Iztok Mlakar
PEGULE
Avditorij Portorož

Jože Pernarčič
PIAF, EDITH PIAF
KD Gledališče EU enigma
ustvarjanja

Predstave za otroke

Vse predstave so bile odigrane v abonmajskih programih Polžek v SNG Nova Gorica (Mali in Veliki polžek v veliki dvorani, Lutkovni v mali dvorani), v Desklah in Kanalu ter KC Lojze Bratuž v Gorici.

Svetlana Makarovič
KORENČKOV PALČEK
Mini teater

Oton Župančič, Tadej Pišek
MEHURČKI
Zavod Godot

KOKOŠJI ROD
Dramolet po motivih Josipa Jurčiča
Šentjakobsko gledališče Ljubljana

Peter Svetina
VES SVET JE MARMELEDA
Pripovedno gledališče gdč. Bazilike,
Hiša otrok in umetnosti

DARKO SMETARKO
Ku-kuc gledališče, Beltinci

BOBROVA SKRIVNOST
Zavod Enostavno prijatelji, Zavod
Lutra

Andrej Rozman Roza
BALON VELIKON
Rozinteaater

ZLATOLASKA IN TRIJE MEDVEDI
Lutkovno gledališče Maribor

JANKO IN METKA
Grajsko lutkovno gledališče,
Sevnica

Tone Pavček, Ivana Djilas
JURI MURI V AFRIKI PLEŠE
Plesni teater Ljubljana

Ela Peroci
MUCA COPATARICA
Gledališče Fru-Fru

Sergej Sergejevič Prokofjev
PETER IN VOLK
Gledališče Koper

Brane Potočan
PRAZNIČNI CIRKUS
Vitkar zavod, KD Priden možic

Julia Donaldson, Axel Scheffler
ZVERJAŠČEK
Lutkovno gledališče Ljubljana

Metka Damjan, Aja Kobe in
Svetlana Patafta
COPRNICA DRAGICA
Lutkovno gledališče Maribor

Joseph Nzobandora – Jose
CIRKUŠKA ZABAVA
Gledališče MalihVelikih

Erich Kästner
EMIL IN DETEKTIVI
Lutkovno gledališče Ljubljana

Peter Kus
BLUP? OBRAZI VODE
Koprodukcija Zavod Kuskus, Al
quadrato (Italija), Cankarjev dom
Ljubljana

Ivor Martinić
KNJIGA O DŽUNGLI
Mini teater

Peter Kus
ORKESTER IZVIRNIH
INSTRUMENTOV
Zavod Kuskus

Anja Štefan
DROBTINE IZ MIŠJE DOLINE
Lutkovno gledališče Maribor

Marko Kravos
ZAJEC ZVITOREPEC
SSG Trst

PRINCESA NA ZRNU GRAHA
Lutkovno gledališče Maribor

MIŠEK JULIJAN
Lutkovno gledališče Ljubljana

PREDSTAVE OTROK IN MLADIH TER ODRASLIH LJUBITELJEV**Mladi oder Amo**

Premierna uprizoritev POPOLNA DRUŽINA Premiera 3. aprila 2025, mali oder SNG Nova Gorica	RATATUJ – SANJE IN POGUM Plesna šola Pro dance Company Alida Bevk po motivih D. Macmillana in M. Grgića GUOR Z MANO Beneško gledališče
Ponovitev iz minule sezone NIMAM PROBLEMA! Predstava je gostovala na festivalih MIT Ljubljana, Transgeneracije 2025, Cankarjev dom Ljubljana, in Nova gaz 2025, Jesenice	Tjaša in Katja Bucik V HIŠI 3IN3 SE GODI STO STVARI CIRIUS Vipava

Gostujoče predstave

Po motivih Frana Milčinskega in priredbi Jaše Jamnika ***TALCI Društvo Gad	Ana Grilc MRLIČOŽEREC / LEICHENFRESSER Lutke Mladje – KDZ, KSŠŠD, Avstrija Po motivih Pomladnega prebujenja Franka Wedekinda NAJBOLJ PA MI JE ČUDNO TO, DA BI SE HOTEL PRAV S TABO POGOVARJAT O TEM, KAKO JE, KO TE NI VEČ stARTboks, SLG Celje
Jasmin Kovic po motivih filma POPOLNI TUJCI Šentjakobsko gledališče Ljubljana John Chapman, Michael Pertwee, Matej Klanjšček OPERACIJA ROCCO Prosvetno društvo Štandrež Umetniško društvo M&N DC ZIMSKA PLESNA GO(VO)RICA	Avtorski projekt PROSTO ŠT. 461 Poljanski oder, Gimnazija Poljane, Ljubljana

**OSTALE PRIREDITVE
v (so)organizaciji SNG
Nova Gorica**

Avtorski projekt TEKST TELESA Dijaki 4. letnika programa umetniška gimnazija na GFM Ljutomer	KLOVN CLAMYO LEVITEV I (ulični performans) Ustvarjalno mesto Gotropolis SHERZER BRIGADE LEVITEV I (koncert) Ustvarjalno mesto Gotropolis
Avtorski projekt NITI Laboratorij, Kulturno društvo Nebo, Kranj	LE VI, KO ON LEVITEV I (interaktivna instalacija) Ustvarjalno mesto Gotropolis STRIPBURGER LEVITEV II (delavnica stripa) Ustvarjalno mesto Gotropolis ALONG THE LINE. BORDER THEATERS LEVITEV II (javna razprava) Ustvarjalno mesto Gotropolis MONADE IZ LIVADE LEVITEV II (interaktivno dogajanje različnih izvajalcev) Ustvarjalno mesto Gotropolis Čezmejni projekt Odprte scene / Scene aperte v sodelovanju Ustvarjalnega mesta Gotropolis z italijanskima festivaloma Alpe Adria Puppet festival in Invisible cities

Basel Zarea
DRAGA LAILA (DEAR LAILA)
Performativna instalacija za enega
gledalca
Po naročilu Gledališča Good
Chance in s podporo Arts Council
England

Michela Lucenti, Balletto Civile
LJUDJE (GENTE)
Promenada
Čezmejni projekt Odprte scene
/ Scene aperte v sodelovanju
Ustvarjalnega mesta Gotropolis
z italijanskima festivaloma Alpe
Adria Puppet festival in Invisible
cities

VEČER OB OBČINSKEM PRAZNIKU
Osrednja slovesnost s slavnostno
sejo mestnega sveta in podelitvijo
nagrada
Mestna občina Nova Gorica

Eta Sadar Breznik
UJETI VIHAR
Razstava

VODENI OGLEDI GLEDALIŠČA
Za organizirane šolske skupine

POGOVOR S TOMIJEM JANEŽIČEM
IN PREDSTAVITEV KNJIGE KOT
BI BIL TUKAJ ZAČASNO, ZBIRKE
INTERVJUJEV Z REŽISERJEM

RECITAL PREŠERNOVE POEZIJE

INTERAKTIVNA DELAVNICA
OBLIKOVANJA SVETLOBE

KINO JE NAŠ MAGNET!
Kinoatelje

OPUS DEI REVISITED
Laibach

URŠKA
Branja izbranih avtorjev, Festival
mlade literature Urška 2025

FOTOVIZIJE
Otvoritev fotografske razstave
izbranih avtorjev
Vizije, festival mladinske kulture

ZAKLJUČEK FESTIVALA IN
PODELITEV VIZIONARJEV
Vizije, festival mladinske kulture

Joseph Roth
KAPUCINSKA GROBNICA
Živa izvedba radijske igre

DAN ODPRTIH VRAT OB ODPRTJU
AMFITEATRA

SLAVNOSTNO ODPRTJE
AMFITEATRA

KONCERT VOKALNE SKUPINE
DIVOX

Jakub Piątek
PIANOFORTE
Filmska projekcija
Festival Prečkanja –
Sconfinamenti, Zavod Kinoatelje,
Veleposlaništvo Republike Poljske,
SNG Nova Gorica

SAXO MATTO – ŠAH SKOZI
GLASBO
Art Connection Friuli Venezia Julia,
Kulturno društvo Sekvoja

SMAAL TOKK
Koncert

Bruno Dumont
IMPERIJ
Filmska projekcija
Zavod Kinoatelje, Zaključna
projekcija Letnega kina Silvana
Furlana

RUDI BUČAR & BANDA
Koncert

Vinci Vogue Anžlovar
BABICA GRE NA JUG
Filmska projekcija
Zavod Kinoatelje, Potujoči Kino
Soča-Isonzo Cinema (del projekta
Go Green Cinema)

Alex Devetak, Jasmin Kovic
OD NICE DO GORICE
Glasbeno-gledališka predstava
Kulturni Center Lojze Bratuž

SHABAKA, ETCETERAL
Koncert
Zavod GONG, Gongfest 2025

STATISTIČNI PREGLED

	število predstav			število obiskovalcev		
	doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj
PREDSTAVE SNG NOVA GORICA						
Premierne uprizoritve						
64	10	1	11	804	133	937
V ISKANJU IZGUBLJENEGA JEZIKA	10	1	11	2252	194	2446
POGOVORI PO SEKSU	7	0	7	1312	0	1312
1972	300	0	300	300	0	300
PROMETEJ	6	1	7	1092	560	1652
1973	15	0	15	1296	0	1296
KRALJ LEAR	7	0	7	1328		1328
1976	1	0	1	1081	0	1081
ANHOVO	7	0	7	911	0	911
1977	2	0	2	818	0	818
BREZMEJNO TELO	3	0	3	576	0	576
1979, 1980	0	1	1	0	47	47
Skupaj	368	4	372	11770	934	12704
Ponovitve iz prejšnjih sezon						
ANTONTON	1	0	1	97	0	97
seštevek vseh predstav od premiere	38	34	72	4128	6040	10168
ČAROVNIK IZ OZA	3	2	5	725	333	1058
seštevek vseh predstav od premiere	52	11	63	9476	3212	12688
ŽIVALSKÉ NOVICE	2	0	2	568	0	568
seštevek vseh predstav od premiere	24	49	73	5924	10611	16535
REALISTI	5	1	6	1787	120	1907
seštevek vseh predstav od premiere	41	72	113	8930	13965	22895
SMRČULJČICA	1	0	1	217	0	217
seštevek vseh predstav od premiere	22	8	30	2821	1271	4092
SKRIVNOSTNI PRIMER	2	3	5	582	532	1114
seštevek vseh predstav od premiere	26	19	45	4790	4135	8925
TUTOŠOMATO	2	2	4	935	520	1455
seštevek vseh predstav od premiere	32	56	88	7314	11354	18668
BOŽIČNA PESEM	3	1	4	751	228	979
seštevek vseh predstav od premiere	22	3	25	5354	1267	7482
AVGUST	0	1	1	0	30	30
seštevek vseh predstav od premiere	7	4	11	210	119	329

IN STOLETJE BO ZARDELO	0	2	2	0	317	317
seštevek vseh predstav od premiere	6	18	24	742	1528	2270
TRIDESETLETNICE	1	2	3	67	355	422
seštevek vseh predstav od premiere	23	13	36	2857	2917	5774
GODZILLA TRIBUTE BAND	0	2	2	0	81	81
seštevek vseh predstav od premiere	2	16	18	64	464	528
MOJSTER IN MARGARETA	1	1	2	213	690	903
seštevek vseh predstav od premiere	9	1	10	1665	690	2355
ANTIGONA	0	3	3	0	746	746
seštevek vseh predstav od premiere	15	6	21	2918	1361	4279
PET VRST TIŠINE	3	11	14	218	2098	2316
seštevek vseh predstav od premiere	15	15	30	1252	2898	4150
POD SVOBODNIM SONCEM	1	4	5	115	1005	1120
seštevek vseh predstav od premiere	15	26	41	3575	6669	10244
UBESODOVANJE	2	1	3	157	123	280
seštevek vseh predstav od premiere	11	1	12	805	123	928
ZVEZDICE	3	3	6	39	214	253
seštevek vseh predstav od premiere	8	3	11	160	214	374
KO SE MRTVI PREBUDIMO	1	1	2	77	110	187
seštevek vseh predstav od premiere	11	1	12	959	110	1069
MNOGO HRUPA ZA NIČ	7	6	13	1804	1704	3508
seštevek vseh predstav od premiere	18	7	25	4326	1984	6310
KONCERT ZA ROJSTNI DAN	2	0	2	397	0	397
seštevek vseh predstav od premiere	4	0	4	1038	0	1038
Skupaj	40	46	86	8749	9206	17955
SKUPAJ PREDSTAVE SNG NOVA GORICA	408	50	458	20519	10140	30659

GOSTUJOČE PREDSTAVE						
Predstave za odrasle						
PUNCE / CURE	1	0	1	50	0	50
SIROTE	1	0	1	59	0	59
MEMORIA	1	0	1	14	0	14
PUPO	1	0	1	162	0	162
STAUBKINDER	1	0	1	58	0	58
DANZA SU TELA	1	0	1	30	0	30
F-LIGHTS	1	0	1	180	0	180
AMERIŠKI SEN	1	0	1	107	0	107
KAKOR V NEBESIH	0	1	1	145	0	145
AMATERSKI TIHOTAPCI	1	0	1	29	0	29
HARUN IN MORJE ZGODB	1	0	1	230	0	230
SOSEDJE	1	0	1	357	0	357
ALL'ARME / K OROŽJU	1	0	1	99	0	99
ŽUPANOVA MICKA	1	0	1	230	0	230
DNEVNIK ANE FRANK	1	0	1	74	0	74
PREDSEDNICE	6	0	6	562	0	562
BELI ZAJEC, RDEČI ZAJEC	1	2	1	14	110	124
MATI / MADRE	1	0	1	58	0	58
1975	4	0	4	331	0	331
GLORY GAME	1	0	1	270	0	270
NEVER ALLONE in SHIRAZ	1	0	1	17	0	17
POHORSKI BATALJON	1	0	1	78	0	78
RAZPOKA	1	0	1	149	0	149
O NAS	1	0	1	73	0	73
MAŠINA	1	0	1	26	0	26
HERETHEREWHERE	1	0	1	40	0	40
MESTO KLOVNOV	1	0	1	180	0	180
EMBOLIC	1	0	1	150	0	150
CLOWN IN LIBERTÀ	1	0	1	230	0	230
THE ONE & THE ONE	1	0	1	90	0	90
ONI	3	0	3	300	0	250
DOBRODOŠLI V SLOTALIJI	1	0	1	150	0	150
BITI KLOVN	1	0	1	30	0	30
VELIKA PREDSTAVA O KONCU SVETA	1	0	1	70	0	50
SKRIVNOSTI	1	0	1	50	0	30
KUTHI	1	0	1	50	0	50
ACAPULCO	1	0	1	60	0	60
PEGULE	1	0	1	366	0	366
PIAF, EDITH PIAF	1	0	1	375	0	375
Skupaj	36	3	37	4002	110	4112

Predstave za otroke						
KORENČKOV PALČEK	2	0	2	536	0	536
MEHURČKI	2	1	3	515	200	715
KOKOŠJI ROD	1	1	2	284	170	454
VES SVET JE MARMELADA	1	0	1	104	0	104
DARKO SMETARKO	0	2	2	0	305	305
BOBROVA SKRIVNOST	0	2	2	0	296	296
BALON VELIKON	1	0	1	107	0	107
ZLATOLASKA IN TRIJE MEDVEDI	0	2	2	0	305	305
JANKO IN METKA	0	2	2	0	296	296
JURI MURI V AFRIKI PLEŠE	1	0	1	349	0	349
MUCA COPATARICA	2	1	3	636	200	836
PETER IN VOLK	2	0	2	555	0	555
PRAZNIČNI CIRKUS	1	0	1	327	0	327
ZVERJAŠČEK	2	0	2	642	0	642
COPRNICA DRAGICA	1	0	1	111	0	111
CIRKUŠKA ZABAVA	3	1	4	940	200	1140
EMIL IN DETEKTIVI	1	0	1	312	0	312
BLUP? OBRAZI VODE	0	2	2	0	305	305
KNJIGA O DŽUNGLI	1	0	1	322	0	322
ORKESTER IZVIRNIH INSTRUMENTOV	0	2	2	0	296	296
DROBTINE IZ MIŠJE DOLINE	0	1	1	0	200	200
ZAJEC ZVITOREPEC	0	2	2	0	305	305
PRINCESA NA ZRNU GRAHA	0	2	2	0	296	296
MIŠEK JULIJAN	1	0	1	106	0	106
Skupaj	22	21	43	5846	3374	9220
SKUPAJ GOSTUJOČE PREDSTAVE	58	24	80	9848	3484	13332

PREDSTAVE OTROK IN MLADIH TER ODRASLIH LJUBITELJEV						
Mladi oder Amo						
POPOLNA DRUŽINA	2	0	2	192	0	192
NIMAM PROBLEMA!	2	3	5	176	323	392
seštevek vseh predstav od premiere	5	4	9	438	423	754
Skupaj	4	3	7	368	323	584
Gostujoče predstave						
***TALCI	1	0	1	121	0	121
POPOLNI TUJCI	1	0	1	186	0	186
OPERACIJA ROCCO	1	0	1	196	0	196
ZIMSKA PLESNA GO(VO)RICA	1	0	1	332	0	332
RATATUJ – SANJE IN POGUM	4	0	4	1477	0	1477
GUOR Z MANO	1	0	1	185	0	185
V HIŠI 3IN3 SE GODI STO STVARI	1	0	1	370	0	370
MRLIČOŽEREC / LEICHENFRESSER	1	0	1	90	0	90
NAJBOLJ PA MI JE ČUDNO	1	0	1	70	0	70
PROSTO ŠT. 461	1	0	1	70	0	70
TEKST TELESA	1	0	1	70	0	70
NITI	1	0	1	70		70
Skupaj	15	0	15	3237	0	3237
SKUPAJ						
PREDSTAVE OTROK IN MLADIH TER ODRASLIH LJUBITELJEV	19	3	22	3605	323	3821

OSTALE PRIREDITVE V (SO)ORGANIZACIJI SNG NOVA GORICA						
KLOVN CLAMYO	1	0	1	30	0	30
SHERZER BRIGADE	1	0	1	50	0	50
LE VI, KO ON	1	0	1	60	0	60
STRIPBURGER	1	0	1	18	0	18
ALONG THE LINE. BORDER THEATERS	1	0	1	25	0	25
MONADE IZ LIVADE	1	0	1	40	0	40
DRAGA LAILA (DEAR LAILA)	1	0	1	30	0	30
LJUDJE (GENTE)	1	0	1	30	0	30
VEČER OB OBČINSKEM PRAZNIKU	1	0	1	371	0	371
UJETI VIHAR	1	0	1	50	0	50
VODENI OGLEDI GLEDALIŠČA	11	0	11	565	0	565
POGOVOR S TOMIJEM JANEŽIČEM	1	0	1	45	0	45
RECITAL PREŠENOVE POEZIJE	1	0	1	70	0	70
DELAVNICA OBLIKOVANJA SVETLOBE	1	0	1	30	0	30
KINO JE NAŠ MAGNET!	1	0	1	345	0	345
OPUS DEI REVISITED	2	0	2	695	0	695
URŠKA	1	0	1	30	0	30
FOTOVIZIJE	1	0	1	50	0	50
ZAKLJUČEK FESTIVALA VIZIJE	1	0	1	80	0	80
KAPUCINSKA GROBNICA	1	0	1	31	0	31
DAN ODPRTIH VRAT OB ODPRTJU AMFITEATRA	3	0	3	45	0	45
SLAVNOSTNO ODPRTJE AMFITEATRA	1	0	1	339	0	339
KONCERT SKUPINE DIVOX	1	0	1	30	0	30
PIANOFORTE	1	0	1	300	0	300
SAXO MATTO – ŠAH SKOZI GLASBO	1	0	1	115	0	115
SMAAL TOKK	1	0	1	139	0	139
IMPERIJ	1	0	1	380	0	380
RUDI BUČAR & BANDA	1	0	1	500	0	500
BABICA GRE NA JUG	1	0	1	450	0	450
OD NICE DO GORICE	2	0	2	971	0	971
SHABAKA, ETCETERAL	1	0	1	259	0	259
SKUPAJ OSTALE PRIREDITVE	45	0	45	6173	0	6173
PREDSTAVE SNG NOVA GORICA						
GOSTUJOČE PREDSTAVE	58	24	80	9848	3484	13332
PREDSTAVE OTROK IN MLADIH TER ODRASLIH LJUBITELJEV	19	3	22	3605	323	3821
OSTALE PRIREDITVE	45	0	45	6173	0	6173
SKUPAJ	530	77	605	40145	13947	53985

Kontakti / *Contacts*

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica / *Slovene National Theatre Nova Gorica*

Trg Edvarda Kardelja 5,
5000 Nova Gorica, Slovenija / *Slovenija*
T +386 5 335 22 00
info@sng-ng.si, www.sng-ng.si

Direktorica / *General Manager*
Mirjam Drnovšček
E mirjam.drnovscek@sng-ng.si
T +386 5 335 22 10

Umetniška vodja / *Artistic Director*
mag. **Neda Rusjan Bric**
E neda.bric@sng-ng.si
T +386 5 335 22 10

Poslovna sekretarka / *Business Secretary*
Barbara Skorjanc
E barbara.skorjanc@sng-ng.si
T +386 5 335 22 10

Dramaturginji / *Dramaturgs*
mag. **Ana Kržišnik Blažica**
E ana.krzisnik@sng-ng.si
T +386 5 335 22 15
in / *and*
Martina Mrhar
E martina.mrhar@sng-ng.si
T +386 5 335 22 01

Lektorica / *Language Consultant*
Anja Pišot
E anja.pisot@sng-ng.si
T +386 5 335 22 18

Vodja Mladega odra Amo, dramaturginja
/ *Programme manager of Young Stage Amo,*
Dramaturg
Tereza Gregorič
E tereza.gregoric@sng-ng.si
T +386 5 335 22 02

Vodja marketinga in koordinatorka programa
Amfiteatra / *Marketing Manager and*
Programme Coordinator of Amfiteater
Metka Sulič
E odnosizjavnostjo@sng-ng.si
T +386 5 335 22 50

Vodja odnosov z javnostjo / *Publicity Manager*
Tina Krog
E tina.krog@sng-ng.si
T +386 5 335 22 06

Vodja programa / *Programme Manager*
mag. **Barbara Simčič Veličkov / Zarja Pavlin**
E organizacija@sng-ng.si
T +386 5 335 22 04

Vodja računovodstva / *Accounting Manager*
Neža Lango
E neza.lango@sng-ng.si
T 386 5 335 22 07

Vodja tehničnih služb
/ *Manager of Technical Services*
Davorin Kodrič
E davorin.kodric@sng-ng.si
T +386 (0)5 335 22 14
M +386 (0)41 318 911

Producent / *Producer*
Aleksander Blažica
E aleksander.blazica@sng-ng.si
T +386 5 335 22 14

Blagajna / Box Office
E blagajna@sng-ng.si
T +386 5 335 22 47
vsak delavnik / *workdays*
10.00–12.00 in / *and* 15.00–17.00
ter uro pred pričetkom predstav
/ *and an hour before each performance*

Spletna prodaja / Online ticket purchase
sng-ng.kupikarto.si

Svet SNG Nova Gorica / *Council SNT Nova Gorica*

Elvira Hasanagić, Katja Jordan (podpredsednica / *vice president*), Martina Pavlin,
Marjan Zahar (predsednik / *president*), Kaja Trkman

Strokovni svet SNG Nova Gorica / *Expert Council SNT Nova Gorica*

mag. Alida Bevk, Alex Devetak (podpredsednik / *vice president*), Tereza Gregorič,
Andrejka Markočič Šušmelj (predsednica / *president*), Helena Peršuh, Kaja Trkman

Dejavnost SNG Nova Gorica financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.
Del spremljevalnega programa sofinancira Mestna občina Nova Gorica.

Partnerji

Sponzor

Medijska sponzorja

Gledališki list SNG Nova Gorica, sezona 2025/2026, številka 4

Izdajatelj SNG Nova Gorica

Predstavnica Mirjam Drnovšček

Urednica Martina Mrhar

Uredništvo mag. Ana Kržišnik Blažica, Anja Pišot

Lektorica Anja Pišot

Fotografije z vaje Peter Uhan

Prelom Idejološka Ordinacija

Ilustrator Luka Seme

Naklada 300, Tisk A-media
SNG Nova Gorica ISSN 1581-9884

Cena publikacije je 2 evra.

